AJNA

TRST, nedelja
3. julija 1955
Leto XI. - Št. 156 (3085)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, III. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. — Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25 din - Podruž.: GORICA, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82

NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — Federat. ljudska republika Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

GOVOR NEHRUJA V ZVEZNI LJUDSKI SKUPŠČINI FLRJ

Ideja aktivne miroljubne koeksistence ni nevtralnost, niti snovanje tretjega bloka ampak aktivno sodelovanje v korist miru

Nehru je kot tri najvažnejša mednarodna vprašanja navedel: Daljni vzhod, Nemčijo in razorožitev - „Indija gradi socialistično družbo, katere oblika se razvija v skladu z objektivno stvarnostjo in potrebami ljudstva," je poudaril Nehru - Po pozdravnem sprejemu v izvršnem svetu Srbije sta Tito in Nehru sinoči odpotovala v Sarajevo in Dubrovnik

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 2. — Več kot eno uro pred napovedanim časom so se zbrali pred Zvezno skupščino številni Beograjčani, da bi pozdravili predsednika Nehruja ob prihodu v parlament. Točno ob 16. uri se je pričela skupna seja obeh svetov. Vse poslanske klopi so bile zasedene. V novinarski loži je poleg številnih domačih in inozemskih stalnih dopisnikov sedela skupina indijskih novinarjev, ki spremljajo Nehruja. V diplomatski loži so zavzeli mesta vsi diplomati akreditirani v Beogradu.

Ploskanje, ki ni prenehalo skoro 6 minut, je pozdravilo Nehruja, ki je ob 16.30 stopil v dvorano v spremstvu predsednika M. Pijade in podpredsednikov, oblečen v belo indijsko nošo. Istočasno je vstopila na galerijo za občinstvo njegova hči gospa Gandhi v spremstvu soproge predsednika republike. Predsednik Nehru je zavzel mesto v prvi vrsti skupno s člani zveznega izvršnega sveta. Potem ko je prenehal aplavz, je predsednik zvezne skupščine M. Pijade pozdravil visokega gosta.

Govor M. Pijada

Predsednik skupščine je poudaril, da narodi Jugoslavije zaradi enotnosti teženj ljudstva in vlad obeh narodov kljub veliki oddaljenosti gledajo na Indijo kot na najbližnjega soseda in prijatelja. Prijateljstvo in sodelovanje med Indijo in Jugoslavijo na mednarodnem področju je velik prispevek k svetovnemu miru in razumevanju med narodi. Samo v pol leta po objavi deklaracije Tito- Nehru, na katero so narodi Indije in Jugoslavije ponosni, je to skupno delo dalo sadove. Načela te deklaracije odgovarjajo težnjam vseh narodov sveta, ker vsi narodi žele mir in zagotovitev napredka. Ideja aktivne koeksistence je danes postala velika dobrina človeštva. Za to idejo ne stojijo samo moralne sile narodov Indije in Jugoslavije, temveč se je pokazalo, da se je z njeno proglasitvijo odprla pot, edina mogoča pot, katere dolga alternativa je lahko samo vojna.

«Ideja aktivne koeksistence je postala gonilna sila», je dejal Pijade, in omenil v zvezi s tem velike rezultate bandunške konference. M. Pijade je nadalje ugotovil, da zadnji dogodki kažejo, da bodo svetu prihranjene strahote vojne. Obisk predsednika Tita v Indiji in obisk Nehruja v Jugoslaviji sta velik prispevek h krepitvi aktivne miroljubne koeksistence, ki ni niti nevtralnost niti tretja sila, kajti mi nismo niti za drugo niti za tretjo silo, temveč za eno samo silo združenja in sodelovanja celotnega človeštva vseh držav, velikih in malih, močnih in slabih, za enotnost vseh držav na svetu pri delu v korist napredka». je poudaril Pijade. «Srečanja med Titom in Nehrujem so nov prispevek k utrditvi načela reševanja vprašanj po mirni poti, priznanja suverenosti in neodvisnosti in integritete držav, odstranjevanja vseh oblik političnega, gospodarskega in ideološkega pritiska, načela medsebojnega spoštovanja in nevmešavanja v notranje zadeve drugih. Ta načela, na katerih temelji današnji razvoj odnosov med Indijo in Jugoslavijo, se vedno bolj uveljavljajo v mednarodnih odnosih in prispevajo k zmanjšanju napetosti in k splošni stvari miru v svetu. Za ta prispevek sta Indija in Jugoslavija lahko ponosni.»

Ob koncu je M. Pijade poudaril, da narodi Jugoslavije spremljajo z največjim zanimanjem razvoj in napore Indije v zgradnji boljše bodočnosti svojim narodom, in je izrazil prepričanje, da bo ljudstvo Indije uspešno premagalo vse hude in resne posledice preteklosti in stopilo na pot napredka v smeri socialistične družbe. Pijade je zaključil svoj govor z ugotovitvijo, da bodo obisk Nehruja in njegovi razgovori z maršalom Titom še bolj utrdili medsebojno prijateljstvo in bratsko sodelovanje med Indijo in Jugoslavijo.

Govor Nehruja

Potem ko se je poleglo ploskanje, je povzel besedo predsednik indijske vlade Nehru, ki je govoril v hindujskem jeziku. Nehru je poudaril, da imata Indija in Jugoslavija kljub različni politični in gospodarski strukturi mnogo skupnega. Obisk predsednika Tita v Indiji je še bolj povečal medsebojno razumevanje. Nehru se strinja z besedami Moše Pijada, da ideja mirne koeksistence ni nevtralnost, niti poskus ustanovitve tretjega boka, niti pasivnost, temveč aktivno delovanje v korist miru. Opozoril je na zboljšanje položaja v svetu in poudaril, da se na obzorju javljajo nekateri elementi upanja, ki obetajo, da se bodo temni oblaki, ki so poslabšali mednarodno napetost, razpršili, da pa je potrebno še veliko modrosti, da bi se razpršili še ostali oblaki nevarnosti. Danes v dobi atomskega orožja, ki grozi z uničenjem človeške civilizacije, je potrebno predvsem dokumenti, da je vojna popolnoma izključena. Zato je pot miroljubne koeksistence in sporazumnega reševanja vprašanj edina mogoča pot. Na vprašanje, ali je mogoče mednarodna vprašanja rešiti na miroljuben način in zagotoviti mir, je Nehru odgovoril, da ne želi dajati nasvetov drugim, temveč samo prikazati mnenje Indije. Poudaril je, da vroče verjame v svobodo in neodvisnost Indije in drugih držav in svobodo posameznikov in v demokracijo. Zatiranje držav je zlo, ki ovira njihov razvoj. Vsaka država, vsak narod, morata najti svojo dušo in delovati v skladu s svojim genijem. Narodi se morajo oslanjati predvsem na sebe, kajti vsako vsiljevanje od zunaj duši dušo in zavira njen napredek. Jugoslavija, ki je bila izpostavljena mnogim hudim tegobam, je v drugi svetovni vojni našla svojo dušo v odporu proti brutalni invaziji. Nehru je poudaril, da je potrebno zoperstaviti se zlu, da pa se zlo ne more uničiti z večjim zlom, niti se ne moreta nasilstvo in mržnja uničiti z večjim nasiljem in mržnjo. «Kdor potegne meč, bo z mečem pokončan.» je ugotovil Nehru in poudaril, da simbol indijskega ljudstva niso vojaški poveljniki, temveč ljudje kot Buda in Gandhi, glasniki dobre volje in miru.

Predsednik indijske vlade je opozoril, da celo beseda mir lahko z napačno uporabo zgubi svojo vrednost. «Mir mora biti miroljuben. Mir ne sme uporabljati besed grožnje in obsodbe. Mir mora govoriti z blagim glasom in razumevanjem.»

«Danes se pogostoma omenja železna zavesa. Tu je nekaj resnice,» je ugotovil Nehru. «Toda največja zavesa, je zavesa, s katero obdajamo našega duha. Ta zavesa, ti zidovi, ovirajo pogled na svet, kakršen je, in na rešitev vprašanj.» Nehru je ugotovil, da morda ni lahko porušiti teh zidov, da pa je potrebno odpreti vsaj nekaj oken na zidovih in spustiti noter malo svežega zraka in zunanje svetlobe. Poudaril je nadalje, da narodi drugih kontinentov še vedno ne razumejo sprememb v Aziji in Afriki, mislijo na stari način, in ugotovil, da je nemogoče rešiti sevtovna vprašanja z ignoriranjem želja narodov Azije in Afrike.

Pred svetovnimi državaniki so vprašanja Daljnega vzhoda, Nemčije in vprašanje razorožitve. Tudi tu je mnogo ljudi, ki nočejo videti najočitenejših dejstev. Tako se Kitajski odreka pravica do članstva v OZN. «Večji nesmisel si je pač težko zamisliti.» je poudaril Nehru. «V svetu obstajajo brezkončne razlike. To je dobro. Potrebno pa je biti potrpežljiv in ne drugim vsiljevati svojega mišljenja. Svet je postal preozek, da bi države lahko živele ločeno. Zato je potrebno tesno sodelovanje.»

Predsednik indijske vlade je poudaril, da Indija gradi socialistično družbo. «Nemogoče je točno reči, kakšna bo njena oblika, ki se razvija v skladu z objektivno stvarnostjo in potrebami ljudstva. Mogoče bo različna kot drugod, toda v vsakem primeru bo zavrgla pridobljene privilegije, neenakost in popolnoma izkoristila znanost in tehniko v korist ljudstva. Istočasno pa mora ta družba vsehovati ustvarjalnega duha, velike vrednote civilizacije, vero v resnico, lepoto, strpnost in blagost.»

Ob koncu je Nehru opozoril na veliko odgovornost državnikov pred mladimi generacijami, katerim morajo zagotoviti mir in srečen napredek, in je izrazil prepričanje, da bodo državniki velikih sil pravilno rešili to vprašanje.

Dolg aplavz s poslanskih klopi, kateremu se je pridružilo občinstvo, novinarji in diplomati, je zadonel v pozdrav Nehruju. Temu pozdravu so se pridružile ovacije ljudstva, ki se je zbralo okrog parlamenta. Na stopnišču skupščine se je Nehru v angleščini zahvalil Beograjčanom za ovacije in lep sprejem kakor tudi za častno meščanstvo mesta Beograda.

Nocoj je predsednik indijske vlade priredil v izvršnem svetu Srbije sprejem na čast predsedniku Titu, njegovi soprogi in drugim povabljencem. Po sprejemu so visoki gostje v spremstvu predsednika republike odpotovali proti Sarajevu in Dubrovniku.

Nehru je danes dopoldne obiskal tovarno «Ivo Lola Ribar» v Železniku, njegova hči pa Dom ljudskega zdravja «Boris Kidrič», pionirsko mesto in mestno ginekološko kliniko. Delavci tovarne v Železniku so visokemu gostu priredili prisrčen sprejem in mu darovali specialno stiskalnico, delo učencev vajeniške šole.

Opoldne sta Nehru in njegova hči priredila na indijskem veleposlaništvu kosilo na čast predsedniku republike Tita in njegovi soprogi. Kosila se je udeležilo okrog 100 povabljencev, med njimi M. Pijade, Kardelj, Vukmanović, Gošnjak, zastopniki armade, političnega in kulturnega življenja.

B. B.

Razgovori Pavlič - Storoni

BEOGRAD, 2. — Danes so se v Beogradu pričela pogajanja med jugoslovansko in italijansko delegacijo za sklenitev sporazuma o ribolovu na Jadranu. Med pogajanji so razpravljali o vprašanju nabave investicijske opreme v Italiji in o vprašanju tehničnega sodelovanja jugoslovanske in italijanske industrije. Jugoslovanske delegacijo vodi Stane Pavlič, italijansko pa Enzo Storoni.

Danes je sprejel E. Storonija in veleposlanika Guidottija državni podtajnik za zunanje zadeve Hasan Brkić.

LONDON, 2. — Stavkajoči pristaniški delavci v Hullu so preklicali svoj sklep o pohodu na Liverpool, ki bi moral biti jutri. Sestali se bodo jutri zvečer, da se odločijo, ali naj se v ponedeljek vrnejo na delo, kakor so od njih zahtevali voditelji sindikatov.

Pionirji izročajo šopke cvetja Nehruju ob njegovem prihodu na zemunsko letališče.

„Pravda" pozitivno ocenjuje zadnje Eisenhowerjeve izjave

Obsoja pa njegove izjave o „satelitskih državah" - Posvetovanja med državami NATO o Edenovem, ameriškem in francoskem načrtu za Nemčijo

MOSKVA, 2. — Agencija «Tass» je danes oddajala uvodni članek «Pravde», ki v zvezi z zadnjimi izjavami predsednika Eisenhowerja piše: «Sovjetsko javno mnenje z zadovoljstvom sprejema tisti del Eisenhowerjevih izjav, kjer poudarja potrebo zmanjšanja mednarodne napetosti za zagotovitev miru v vsem svetu. Predsednik Eisenhower je načel vprašanje bližnjega sestanka predsednikov vlad SZ, ZDA, Anglije in Francije in je omenil, da ne pričakuje mnogo od te konference, a je vendar izjavil, da je treba uporabiti vsa sredstva, da bo mogoče osvoboditi narode občutka strahu. Sovjetsko javno mnenje ugodno sprejema Eisenhowerjeve izjave, v katerih pravi, da je treba uporabiti mirna sredstva in ne zatekati se k izzivanjem, da se je treba odpovedati geslom «hladne vojne». Iz tega vzroka bi bilo sovjetsko ljudstvo zadovoljno, da bi lahko verjelo, da Eisenhowerjev predlog za zamenjavo gesel «hladne vojne» z geslom «vojna za mir», ni navadna retorična figura in da dejansko stremi po prenehanju hladne vojne, ker bo samo na ta način mogoče odseči zmanjšanje mednarodne napetosti, uvesti potrebno zaupanje v mednarodnih odnosih in odpraviti nevarnost nove vojne».

«Pravda» poudarja nato sovjetske izjave o možnosti mirne koeksistence med državami z različnim socialnim ustrojem, ter poudarja, da ni vzrokov, da ta koeksistenca ne bi mogla biti stvarnost, če se države ne vmešavajo v notranje zadeve svojih sosedov in skušajo vsiliti svoj način življenja». «Zaradi tega, nadaljuje list, predstavljajo Eisenhowerjeve izjave o možnosti prenehanja hladne vojne predpostavko za izboljšanje mednarodnih odnosov in za zmanjšanje napetosti v svetu».

Po teh ugotovitvah pa poudarja «Pravda», da se ne sme pozabiti, da je Eisenhower na svoji tiskovni konferenci podal tudi «izjave, ki so tendenciozne in v nasprotju z razumnostjo». List protestira proti označbi «sovjetski šatelitih» in pravi, da so države Vzhodne Evrope suverene države, «ki so enkrat za vselej napravile konec s kapitalističnim suženjstvom». «Pravda» poziva Eisenhowerja, naj «se ne poslužuje izzivanj, kakor je on sam izjavil», in naj ne pozabi, da so režim v teh državah «izbrali njihovi narodi».

Nato protestira list zaradi «močne propagande ZDA proti demokratičnim državam in dodaja: «Naj je hotel to reč ali ne, dejstvo je, da dajejo Eisenhowerjeve izjave vtis spodbujanja k vmešavanju v zadeve demokratičnih držav, kar je v polnem nasprotju z njegovimi pravilnimi in dragocenimi izjavami o potrebi prenehanja hladne vojne».

Glede postopka za predložitev britanskega načrta o rešitvi nemškega vprašanja konferenci štirih velikih poročajo iz Londona sledeče: Podrobnosti o praktični izvedbi Edenovega načrta izdeluje v Bonnu posebna komisija izvedencev, pri kateri sodelujejo tudi zahodnonemški predstavniki. Prihodnji teden bo angleški načrt skupina zahodnih izvedencev družila z ameriškimi in francoskimi predlogi. Skupni načrt bodo 15. julija odobrili v Parizu trije zahodni zunanji ministri. Naslednjega dne pa bodo o tem poročali vsem državam članicam NATO na sestanku, ki je bil sklican v Parizu. 17. julija bodo imeli Eisenhower, Eden in Faure v Ženevi svoj zadnji sestanek pred konferenco štirih.

Položaj v Argentini

BUENOS AIRES, 2. — Zunanji minister Remorino je danes zanikal, da je argentinska vlada imenovala bivšega notranjega ministra Borlenghija za izrednega poslanika.

V Santiago del Cile je danes radio oddajal intervju predsednika Perona z bivšo čilsko senatorko Mario de La Cruz. Peron je glede spora z Vatikanom izjavil, da obstaja sedaj v Argentini samo klerikalni problem, in je dodal: «Perona ni izvolil papež ali kaka druga oblast in sledi samo volji svojega ljudstva». Dodal je, da njegova vlada ni bila ošibljena zaradi zadnjih dogodkov.

V zvezi z zadnjimi spremembami v argentinski vladi so opazovalci mnenja, da to ne pomeni, da bo argentinska vlada preklicala svoje prejšnje sklepe, kar se tiče ločitve cerkve od države, in da ima namen uvesti izvolitev ustavodajne skupščine, katere naloga bo izvršiti revizijo ustave, da se izvede ločitev cerkve od države.

Kar se tiče drugih sektorjev, pa bo verjetno prišlo do preusmeritve argentinske politike, zlasti pa do reforme volilnega zakona, ki jo sedaj proučujejo. Nekateri opazovalci so mnenja, da bodo namesto sedanjega večinskega volilnega sistema uvedli proporcionalni sistem.

V Rosariu je danes manjša skupina ljudi skušala organizirati demonstracije, a jih je policija razgnala. Danes so izpustili na svobodo deset civilistov, med katerimi so štirje člani socialistične stranke, ki so jih aretirali v zvezi z dogodki od 16. junija.

Spopadi v Liegeu med katoličani in socialisti

LIEGE, 2. — Danes je okoli 30.000 katoličanov demonstriralo v tem mestu proti zakonu o šolski reformi. Kljub premirju, ki je bilo sklenjeno med katoličani in socialisti, pa je pred sedežem socialistične stranke prišlo do spopadov med katoličani in socialisti. Kakih 12 oseb je bilo ranjenih. Policija je več ljudi aretirala.

Poročilo o razgovorih U Nuja v Washingtonu

WASHINGTON, 2. — Ob zaključku uradnega tridnevnega obiska burmanskega ministrskega predsednika U Nuja v Washingtonu so objavili poročilo, ki pravi, da so U Nu, Eisenhower in Dulles med svojimi razgovori obravnavali med drugim vprašanja miru in varnosti v Aziji. «Ti razgovori, pravi poročilo dalje, so bili še posebne važnosti, ker so omogočili boljše medsebojno razumevanje med ZDA in Burmo.

Poročilo dodaja, da so med drugim govorili tudi o ameriških letalcih, ki so zaprti na Kitajskem, ter da so med razgovori ugotovili, da «med ZDA in Burmo obstaja obširno področje sporazuma in tradicionalnega prijateljstva».

Maršal Juin obsoja francoske priseljence v Maroku

Priprave na razpravo o Severni Afriki v narodni skupščini - Kongres SFIO

PARIZ, 2. — Vlada in politične stranke se pripravljajo na razpravo, ki se bo prihodnji teden začela v narodni skupščini o Severni Afriki. V torek in sredo bodo razpravljali o raznih vprašanjih poslancev glede položaja v Alžiru in Maroku, v četrtek in petek pa bo razprava o ratifikaciji francosko-tunizijskih sporazumov.

Kakor že javljeno, se je Faure včeraj posvetoval o položaju v Severni Afriki s predstavniki parlamenta in s člani tako imenovanega koordinacijskega odbora za Severno Afriko.

Po sestanku koordinacijskega odbora je predstavnik vlade izjavil, da bo Francija poslala nova ojačenja v Alžir.

Značilne so v zvezi s položajem v Maroku izjave, ki jih list «Le Monde» pripisuje maršalu Juinu. List pravi, da je Juin pooblastil «Maroc Presse», ki izhaja v Casablanci, da objavi sledeče pojasnilo: «Maršal Juin obsoja vse Francoze v Maroku, ki, ne glede na svoje prepričanje, ustvarjajo maroško politiko. Francosko-maroško politiko mora opredeliti in pripraviti francoska vlada, izvajati pa jo generalni rezident». List ugotavlja nato, da maršal Juin ni bil navzoč na včerajšnji seji koordinacijskega odbora, katerega član je, ter dodaja, da je Juin obvestil Faurea o svoji odsotnosti. List dodaja, da je Juin sklenil, da se ne bo več ukvarjal s političnimi vprašanji Severne Afrike in da se zaradi tega ne bo udeleževal dela koordinacijskega odbora.

Medtem se nadaljuje kongres socialistične stranke v Arnieresu. Danes sta govorila Jules Moch, ki je francoski predstavnik v komisiji OZN za razorožitev in glavni tajnik stranke Guy Mollet. Prvi je podal pregled dosedanjih pogajanj o razorožitvi ter omenil razne sporne točke med obema taboroma. Pri tem je pripomnil, da smo prišli v razdobje, ko je razorožitev odvisna od rešitve političnih vprašanj. Izrazil je nato željo, naj ne bi v Ženevi noben nepreviden govor pokvaril mirnega ozračja. Pripomnil je, da od konference štirih ni pričakovati čudežev, toda trajanje mirnega ozračja bo izvedencem lahko dovolilo, da rešijo določeno število tehničnih vprašanj. Zatem je Moch izjavil, da nima pomena, da se zahodne države razgovarjajo z ZDA, če mislijo napovedati iz atlantskega pakta «trajen» element. Po njegovem mnenju, bi morali NATO ohraniti, dokler trajajo sedanje težave, in bi se morala potem spremeniti v «sporazum med razoroženimi narodi».

Guy Mollet je izjavil, da hoče socialistična stranka doseči mir s pogajanji. Dejal je, da bo dobro, če se bodo v Ženevi razgovarjali o splošnih vprašanjih (kakor o razorožitvi, o pomoči zaostalim deželam itd.) od katerih bo odvisna rešitev številnih posebnih in krajevnih vprašanj.

Kar se tiče Francoske unije, je Mollet izjavil, da zavrača zamisel asimilacije prekomorskih ozemelj z matičnim ozemljem ali pa zamisel federacije, pač pa je zagovarjal obliko ptidružitve, ki naj ima drugačne oblike v skladu s krajevnimi potrebami na področju notranje politike.

SEGNI SPREJEL DOKONČNI MANDAT S PRIDRŽKOM DO TORKA 5. t. m.

Vzrok pridržka je v tem, ker Segni še ni dosegel sporazuma z Malagodijem glede agrarnih pogodb, IRI in petroleja - Trdi se, da bodo liberalci popustili, in zaradi tega je zopet verjetno, da bo možno tako obnoviti štiristransko vladno koalicijo

(Od našega dopisnika)

RIM, 2. — Kot je bilo predvideno, je danes zvečer predmandator Antonio Segni na Kvirinalu poročal predsedniku republike Gronchiju o svojih razgovorih od četrtka do danes. O razgovoru na Kvirinalu je bilo izdano naslednje uradno poročilo: «Predsednik republike je sprejel danes A. Segnija, ki mu je poročal o nadaljnjih stikih s političnimi in parlamentarnimi predstavniki ter izjavil, da obstajajo še vedno nekatere težave zaradi pridržkov zastopnikov liberalne stranke. Vsekakor pa je Segni izrazil prepričanje, da mu bo mogoče naglo premostiti te težave. Predsednik Gronchi je to obvestilo sprejel v vednost in poveril Segniju nalogo, naj sestavi novo vlado; Segni je sprejel nalogo s pridržkom. Ob odhodu s Kvirinala je Antonio Segni novinarjem izjavil: «Sprejel sem naročilo, naj sestavim vlado in izrazil zaupanje poglavarju države, da bom mogel svoj pridržek odstraniti do torka 5. t.m.».

S tem je torej Segni dobil dokončni mandat za sestavo vlade, kateremu pa se lahko do torka odreče. Od vodilnih predstavnikov političnih strank je doslej znana le Fanfanijeva izjava o Segnijevem mandatu. Fanfani je poudaril, da je z Gronchijevo odločitvijo zelo zadovoljen ter da želi, da bi Segni sestavil vlado, ki bi zajamčila demokratično stalnost na podlagi programa, ki bi zadovoljil potrebe države in naletel na razumevanje političnih sil demokratičnega centra.

O Segnijevih stikih in razgovorih v teku današnjega dne je znano le to, da se je sestal z vodstvom krščanske demokracije na sedežu centra za politična proučevanja «Alcide De Gasperi». V uradnem sporočilu je rečeno, da je na sestanku tajnik stranke Fanfani poročal o razvoju političnega položaja in o stikih med strankami «demokratične koalicije» o reševanju krize ter da so nato o poročilu diskutirali. Vodstvo stranke se je strinjalo v ugotovitvi, da je prišlo do napredka pri iskanju sporazuma v smislu sklepa vodstva KD od 23. t. m. Zato se vodstvo zahvaljuje Segniju in mu želi, da bi čim prej sestavil vlado na podlagi sodelovanja strank demokratičnega centra in na podlagi programa, ki bi «odgovarjal potrebam in politični stabilnosti ter gospodarskemu in socialnemu napredku države».

Od ostalih sklepov političnih strank pa je prav gotovo najvažnejši sklep osrednjega vodstva PLI in njenih parlamentarcev, ki so sprejeli danes sklep, v katerem je rečeno, da so «po poročilu glavnega tajnika Malagodija o njegovih razgovorih s Segnijem in drugimi predstavniki demokratičnega centra potrdili svoje zaupanje v takšno vladno formulo, ki bi predstavljala demokratično solidarnost, formulo, ki jo imajo zlasti v sedanjem političnem trenutku za neobhodno potrebno za državne koristi; poleg tega sodijo, da izvršena sondiranja dokazujejo obstoj pozitivnih elementov za vladni sporazum na podlagi sodelovanja centra; zato daje mandat glavnemu tajništvu in predsedniku parlamentarne skupine v poslanski zbornici, da se v tem smislu pogaja razen glede konkretnega in dokončnega programa vlade, ki ga bo formuliral predsednik sporazumno s koalicijskimi skupinami».

To je torej vsa kronika današnjih dogodkov, za katero moramo takoj ugotoviti, da se vedno niso prinesli razjasnitve predvsem glede stališča liberalnega voditelja Malagodija. On je bil namreč — kot smo poročali včeraj — dosledno nepopustljiv zlasti glede Segnijeve agrarne zakonodaje. Iz poročila o sklepu vodstva PLI vidimo, da je sicer mnogo zmernejše, vendar pa v bistvu ne kaže popuščanja, ki pa hkrati ni izključeno. Razlike med Malagodijem in Segnijem obstajajo torej še nadalje in jih je Segni navedel tudi kot vzrok svojega dvodnevnega pridržka glede sprejema dokončnega mandata za sestavo vlade. Tudi socialdemokratsko glasilo poudarja to razliko in pravi, da je vse odvisno od odločitve Malagodija, kljub temu, da se govori in piše, da obstaja med PSDI in PLI neki tajni dogovor o vezanem sodelovanju v vladi obeh strank. Nekateri popoldanski dnevniki pa vedo povedati, da je prišlo ponoči med petkom in soboto do precejšnjega zbližanja glede bistvenih točk med Segnijem in liberalci. Tu gre predvsem za IRI in petrolej, še posebno pa glede agrarnih pogodb, ki so predstavljale glavno točko spora. Pogajanja so bila v privatnem uradu Malagodija in baje je ob 2,30 zjutraj prevladalo mnenje, da je treba razbitje koalicije preprečiti. Vendar pa Malagodi ni hotel dati nobene izjave, izgovarjajoč se, da bi bilo nekorektno, če bi kar koli izjavil pred sestankom vodstva stranke, ki mu pritiče, da sprejema zadevne sklepe. Hkrati pa se govori, da najvidnejši predstavniki Confindustrie nagovarjajo Malagodija, naj sprejme Segnijeve zahteve, kar se tolmači predvsem z bojaznijo industrijcev pred vlado, ki bi bila usmerjena na levo, in z željo, da liberalni politiki še nadalje zastopajo njihove interese v vladi.

Na ta način se je — kot vidimo — od včeraj do danes položaj ponovno spremenil. Še včeraj se je namreč s precejšnjo gotovostjo govorilo o možnosti tristranske vlade z indirektno podporo Nennijevih socialistov, danes pa se položaj ocenjuje tako, da je sestava štiristranske vlade prav toliko možna kolikor sestava tristranske. Dodaja se le, da ni nujno, da bi bila morebitna tristranska vlada usmerjena na levo. Medtem so se namreč pojavili glasovi iz krogov, ki so blizu monarhistične vodstva, da bi bili tudi monarhisti pripravljeni podpirati tristransko vlado in s tem izigravati želje in težnje Nennija. Takšni spremembi položaja se ni čuditi, saj jo je italijanska javnost navajena že od tistega dne, ko je začel Scelba s svojim pojasnjevanjem pa preko njegove ostavke vse do sedanjega trenutka, ko so nova presenečenja vedno možna. Glasilo levih liberalcev označuje ta vsakodnevna presenečenja z besedo labirint in našteva v svoji včerajšnji številki nekatera dejstva, ki čudno presenečajo javno mnenje. «Segni, pravi list, je v krščanski demokraciji eden najbolj čistih ljudi levice. Njegova vladna politika, stališče, ki ga je zavzemal v zadnjih vladah, ostra kritika negibljivosti Scelbove vlade, vse to je imelo za posledico, da so ga desničarji mrzili in da je postal prirodni kandidat enobarvne ali koalicijske vlade, ki bi bila usmerjena na levo. Kljub temu pa je bila njegova prva skrb napraviti kompromis z Malagodijem, da bi obnovil štiristransko koalicijo. Se več, storil je vse mogoče, da bi dodelil čim več ministrskih mest demokrist-janskim koncentracionistom in ponujal stolčke Pelli, Andreottiju, Gonelli in Togniju tako svobodno, kot si ni upal niti sam Scelba».

Glede socialdemokratov pa pravi list, da bi morali biti najbolj odločni nasprotniki Malagodija; toda, glej, postali so njegovi zagovorniki kot da bi bili povezani z njim s «krvnim paktom». «Integralist Fanfani pa, ki ni nikoli skrival svojih pridržkov glede štiristranske koalicije in privrženosti za enobarvno vlado, ki bi dovedla krščansko demokracijo v hegemonističen položaj, ta Fanfani je nenadoma postal zagovornik štiristranske vlade». «Komedija dvoumnosti se nadaljuje, prav tako orgija zmede, in še slabše kot prej. Vprašamo se, piše list, kaj bo moglo javno mnenje zvedeti iz tega labirinta manevrov in protimanevrov, z voditelji, ki delajo točno nasprotno od tistega, kar se od njih pričakuje, od protagonistov, in nihče, prav nihče se ne predstavlja za tisto, kar je in kar mora biti». List zaključuje svoj komentar takole: «Jasnost, premočrtnost, moralna nepopustljivost pač niso vrline, ki so lastne našim politikom. Toda morda ne gre zgolj za slabosti ljudi in vesti. Biti jasen in dosleden bi v tem primer pomenilo sprejeti tveganje preloma politične enotnosti katolikov, korenito revizijo programa strank laične demokracije, odločno razlikovanje med desničarsko politiko in ekonomsko desnico in levico, prav nič manjši prelom z dvoumnim socialističnim posibilizmom. Jasnost stane preveč v naši državi, cena pa je takšna, da je noče nihče plačati. Potreben bi bil operacijski nož, toda še vedno so preveč priljubljene kamilice».

Levičarski tisk pa dolži Fanfanija, da vrši pritisk na Sagnija, da bi popustil Malagodiju glede agrarnih pogodb zlasti pa glede «giusta causa». Za Malagodija pa piše, da je odkril obstoj pakta o akcijski enotnosti s Saragatom. Socialistični prvak Morandi je izjavil na kongresu mladincev PSI, da stranka vrši napore, da bi se «politična borba izvzela iz ozračja ideološke vojne in izbočenj, kajti potrebno je vstopiti v novo ozračje, ki bi omogočilo poskuse za dosego razumevanja s katoliškimi in demokristjanskimi množicami.»

V Rimu je danes začel z delom kongres o občinskih podjetjih. Poslanec Marazza, predsednik zveze je med drugim povedal, da se danes ceni vrednost občinskih podjetij na 600 milijard lir. Takih podjetij je več kot 700 in zaposlujejo okrog 60.000 nameščencev. Povečanje tega števila je glavni cilj zveze, za kar ni danes nobenih ovir, ker glavnega nasprotnika, fašizma, ni več.

A. P.

Grčija in Turčija sprejeli vabilo za konferenco o Cipru

Kanelopulos se je posvetoval z voditelji opozicijskih strank - Turška delegacija že določena

ATENE, 2. — Grški ministrski podpredsednik in namestnik zunanjega ministra Kanelopulos je danes sprejel voditelje opozicijskih strank, in sicer voditelja demokratične zveze Venizelosa, voditelja progresistov Markezinisa, voditelja liberalne stranke Papandreua ter predstavnika stranke EPEK Papapolitisa. Poročal jim je o vabilu britanske vlade Grčiji za udeležbo na konferenci z Veliko Britanijo in Turčijo, na kateri naj bi govorili o Srednjem vzhodu in o Cipru. Kanelopulos je obrazložil stališče grške vlade in je sprejel na znanje mnenje opozicije.

Iz obveščenih krogov javljajo, da bo grška vlada sprejela vabilo Velike Britanije in da bo v pričakovanju nadaljnjega razvoja opustila sleherno pritežbo na OZN.

V Parizu je grški zunanji minister Stefanopulos, ki je udeležen na zasedanju evropskega sveta, novinarjem izjavil, da ne more dati vsaj za sedaj nobenih izjav, kakšno stališče bo grška vlada zavzela do britanskega predloga.

Opolnomočeni minister Georges Coustas je odpotoval v Pariz z dodatnimi informacijami grške vlade ministrskemu podpredsedniku in zunanjemu ministru Stefanopulosu.

Kakor javlja «United Press» iz Londona, je turška vlada sprejela britansko vabilo na konferenco. Turško delegacijo bo vodil ministrski podpredsednik Zorlu in spremljal ga bo obrambni minister Menderes.

Eksplozija v avtomobilu

BELFAST, 2. — Kakih 400 metrov od parlamenta je danes eksplodiral avtomobil, v katerem so verjetno bile eksplozivne snovi. Vozač je bil na mestu mrtev. Avtomobil je bil znamke Ford britanske izdelave in je imel tablico iz irske republike. Vse naokoli so pri eksploziji leteli kosi stekla in kovine, a k sreči ni bilo drugih človeških žrtev. Policija ne daje informacij, ali je dogodek v zvezi z delovanjem irske teroristične organizacije. Beograjčanom za Cečns

Strupen oblak

HERSFELD, 2. — V mestecu Heringen je počila cev, po kateri so dovajali klor v neki rezervoar. Napeljava pripada tovarni v Heringenu, ki je obmejno mesto s približno 5.000 prebivalci 130 km severnozahodno od Frankfurta. Iz razpoke se je sprostil oblak strupenega plina, ki ga je več ljudi vdihavalo. 58 oseb so sprejeli v bolnišnico. Zaradi vetra se je oblak plina usmeril proti sovjetskemu področju in policijske oblasti so po telefonu obvestile sovjetske oblasti o nevarnosti. Promet na cesti, ki združuje obe področji Nemčije, je bil ukinjen. Obmejni mesteci v Zahodni Nemčiji Widdershausen in Leimbach, ki štejeta skupno 1700 prebivalcev, sta bili popolnoma izpraznjeni. Prebivalstvo je dobilo ukaz, naj odide na bližnje griče, ker klor zaradi svoje težine sili k tlom. Ravnateljstvo kalijevih rudnikov v bližini Wintershalla je ukazalo rudarjem, naj takoj zapustijo rove, ker bi se utegnil težki plin zbrati v rudniku. Iz Vzhodne Nemčije pa so javili, da strupeni oblak ni dosegel tega področja.

Albanija za obnovitev odnosov z Grčijo

LONDON, 2. — Albanska tiskovna agencija javlja, da je albanski zunanji minister brzojavil glavnemu tajniku OZN Hammarskjoeldu in ga zaprosil, naj sporoči grški vladi, da želi albanska vlada vzpostaviti z Grčijo redne diplomatske odnose.

Albanska vlada prosi za posredovanje tajništvo OZN, da se olajša obnovitev diplomatskih odnosov med obema državama, ki so bili prekinjeni med državljansko vojno v Grčiji.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je bil leta 1941 osnovan prvi partizanski odred Srbije.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, NEDELJA 3. julija
Heliodor, Nada
Sonce vzide ob 4.20 in zatone ob 19.58. Dolžina dneva 15.38. Luna vzide ob 18.44 in zatone ob 2.38.
Jutri, PONEDELJEK 4. julija
Berta, Belizar

ZAKASNELA RESOLUCIJA NEKATERIH POLITIČNIH IN GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

Oster protest zaradi neizvajanja vladnih zagotovil o rotacijskem fondu ERP

Obsodba izjav, da je treba pereči tržaški gospodarski položaj rešiti z emigracijo
V devetih mesecih italijanske uprave ni bila izpolnjena niti ena bistvena obljuba

Včeraj so pri tržaški trgovinski zbornici predstavniki naslednjih političnih in gospodarskih organizacij Trsta izglasovali daljšo resolucijo o rotacijskemu fondu: Tržaška občina, Pokrajinska deputacija, Zbornica za industrijo, trgovino in kmetijstvo, Delavska zbornica, Krščanska demokracija, Italijanska liberalna stranka, Italijanska republikanska stranka, PSVG, Združenje brodarjev rednih prog, Združenje julijskih brodarjev, Združenje brodarjev svobodne plovbe, Združenje pomorskih agentov, Združenje industrijcev, Združenje za trgovino, Združenje malih in srednjih industrijskih podjetij, Združenje trgovcev na drobno, Združenje voditeljev tržaških podjetij, Združenje obrtnikov in uprava velesejma.

Resolucija se glasi:

«V oktobru 1954, v svečanem momentu pred povratkom Trsta k Italiji, je ministrski svet, potem ko je proučil resni gospodarski in socialni položaj našega mesta, ki je nastal zaradi dolgih let ločitve od domovine in zato, da bi ozdravil tržaško gospodarstvo, sklenil vrsto ukrepov. Med temi ukrepi je bil najpomembnejši ukrep o 32 milijardah lir kreditov nastalih iz uprave tržaškega fonda ERP.

Danes, devet mesecev po vladnem ukrepu, ni bilo nič doseženo kljub sodelovanju kvalificiranih ustanov in demokratičnih tržaških strank za ugodnejšo in racionalno izkoriščanje rotacijskega fonda in kljub soglasnim in pomembnim intervencijam za zakonsko ureditev tega fonda.

Prav obratno zaradi interferenc nekaterih parlamentarcev, ki ščitijo interese, kateri nimajo nobenega opravka z nameni fonda, so bili predloženi radikalni predlogi, ki so ne samo v popolnem nasprotju z nameni fonda, temveč predstavljajo tudi popolno zanikanje nalog parlamentarne komisije, ki ukrepa o tem fondu.

Z globokim občutkom žalosti opozarjamo na to nesprejemljivo vmešavanje ter istočasno prosimo za intervencijo vlado, predsedstvo, zbornico, senat in vodstva centralnih političnih strank, da se ne bi zgodile take izpremembe, ki v najboljšem primeru lahko samo zavlečejo izvajanje za Trst tako potrebnih ukrepov.

Končno ni mogoče zamolčati vrste izjav nekaterih poslancev, ki so v okviru komisije za ureditev «rotacijskega fonda» govorili o rešitvi tržaških vprašanj na osnovi emigracije in znižanja števila prebivalstva. Samo omejeno in enostransko usmerjeno obzorje, posebni interesi in zaprepaščujoče nepoznavanje vprašanj in funkcije Trsta lahko vodijo do takega stališča, katerega označuje pomanjkanje tako političnega kot socialnega čuta.»

V zaključku resolucije ponavljajo zgoraj navedene politične in gospodarske organizacije zahtevo, da se izvajajo svečano izrečene obljube vlade.

* * *

Zgornja resolucija nekaterih političnih strank in pomebnih gospodarskih organizacij izraža upravičeno bojazen ne samo teh strank temveč vsega tržaškega prebivalstva brez razlike, da so na delu sile, ki skušajo odvzeti Trstu celo tista sredstva, s katerimi je razpolagal že pred svečanimi obljubami vlade o izredni pomoči.

Prav tako politika «emigracije» in «znižanja števila prebivalstva» ne spada samo v okvir izjav nekaterih poslancev temveč je žalostno dejstvo, kateremu smo bili priča pred dvema dnevoma, ko se je novih 700 izseljencev Tržačanov vkrcalo na ladjo za Avstralijo in kateremu bodo priča v kratkem, ko bo odpotovalo v Avstralijo iz Trsta drugih 1200 oseb.

Dejstva govore jasno:

Rotacijski fond je sestavljen iz ameriškega denarja, katerega je vlada ZDA izrecno podarila za tržaške potrebe in katerega je italijanska vlada svečano obljubila pustiti v Trstu. Vendar pa v praksi od zamenjave oblasti ta fond ne posluje več. Vsi predlogi o uporabi pa za Trst znatno znižujejo njegov pomen.

Obljubljena pomoč 30 milijard lir, katero je italijansko prebivalstvo zbralo v obliki posebnega posojila za Trst, se je v praksi znižala na neznatne vsote, katerih pa kljub temu, da so bili zakoni že sprejeti, Trst še vedno skoro ni videl.

Conski proračun je v praksi ukinjen, čeprav se v polnosti ohranja sistem nedemokratične uprave javnih financ.

Dejstva jasno govore, da se v devetih mesecih ni rešilo niti eno pereče gospodarsko vprašanje, temveč da se je obratno položaj celo zaostril.

Ko ugotavljamo ta dejstva in objavljamo zgornjo resolucijo, pa moramo istočasno tudi pripomniti, da je prav dobršen del političnih strank in ustanov podpisnic te resolucije, ne samo v oddaljenejši preteklosti, temveč celo v zadnjem času na vse načine skušal zavreti odločnejšo protestno akcijo tržaških malih in srednjih podjetij in delavcev proti takemu ravnanju.

Dve analizi o tržaškem tržišču

Včeraj dopoldne se je v prostorih univerze nadaljevalo zasedanje o proučevanju tržišča. Dopoldne sta govorila prof. Tagliacarne in dekan tržaške ekonomske fakultete dr. Luzzatto Fegitz. Popoldne pa so govorili dr. Balint, prof. Fabrizzi in direktor družbe za načrtovanje nacionalnega komiteja produktivnosti dr. Alhaique, ki je opisal delovanje svojega instituta v treh vzornih conah (Palermo, Salerno in Vicenza) in uradno objavil, da Trst sicer ne bo proglašen za tako področje, da pa bo komite sodeloval s tržaškim centrom za gospodarski razvoj. V tem okviru bosta izvedeni dve analizi trga. Prva bo usmerjena na proučevanje možnosti prodaje nekaterih tržaških panog v okviru sosednjih tržaških področij vključno sosednje jugoslovansko področje. Ta analiza bo omogočila usmeritev proizvodnje številnih podjetij proti novim ugodnejšim tržiščem. Druga analiza pa bo ugotovila kakšne možnosti nudi notranji tržaški trg za prodajo določenih industrijskih proizvodov, kateri bi se lahko proizvajali v mestu samem. Ta analiza bo omogočila zgraditev novih manjših industrijskih podjetij za potrebe lokalnega trga. V obeh primerih bo nacionalni komite za produktivnost priskočil na pomoč tudi s potrebnimi finančnimi sredstvi v okviru možnosti, ker razpolaga za svojo aktivnost s približno 6 milijardami lir.

Nezgoda na delu

Med delom se je včeraj ponesrečil 22-letni Mario Pavlečič iz Boršta 29. Nerodno je padel v Ul. Campo Marzio z lestve z višine 4 m in si je verjetno zlomil desno nogo.

PO ŠTIRINAJSTIH RAZGIBANIH IN PLODNIH DNEVIH

Danes se zapro vrata 7. tržaškega velesejma

Zakasnitev pri objavi uradnih podatkov o višini uvoznih kontingentov je negativno vplivala na potek kupčij
Včeraj obiskal velesejem veleposlanik FLRJ v Rimu dr. Gregorić

Včeraj dopoldne je obiskal velesejem veleposlanik FLRJ v Rimu dr. Pavle Gregorič, ki si je ogledal velesejemske naprave v spremstvu generalnega konzula FLRJ v Trstu Mitje Vošnjaka, trgovskega svetnika ing. Vrbanca in uradnega predstavnika zunanjetrgovinske zbornice na velesejmu dr. Ivana Plesa.

Velesejem so včeraj obiskali tudi predsednik italijansko-jugoslovansko trgovinske zbornice iz Milana dr. Salvatore Magri, podpredsednik te zbornice dr. Dalla Volta in člana izvršnega odbora dr. Scotti in dr. Mosca.

Popoldne pa so prispeli na velesejem kot gosti uprave avstrijski gospodarski predstavniki Bundesrat Eckert, Rat Schauhuber in dr. Jasser. Avstrijski gostje so si v spremstvu konzula Zedwitza in trgovinskega predstavnika grofa Paceja natančno ogledali velesejem.

Sedmi tržaški mednarodni vzorčni velesejem danes odpira zadnjič svoja vrata. Včerajšnji dan je bil tako zaradi lepega vremena kot tudi zaradi zamudnikov izredno razgiban in je naval občinstva presegel vsa pričakovanja.

V prvih dneh tega tedna so bili znani uradni podatki o posebnih kontingentih uvoza v okviru velesejma za dežele glede katerih še vedno velja sistem uvoznih dovoljenj. Tako smo izvedeli, da so liste kontingentov še precej zadovoljive, ker so za večino držav ostale na višini preteklih, za nekatere države pa so se celo nekoliko zvišale. Tako je bil odobren posebni kontingent za uvoz blaga iz ČSR v isti višini kot pretekla leta, kontingent za uvoz blaga iz Jugoslavije se je dvignil s 150 milijonov na 200 milijonov lir, za uvoz iz Madžarske je ostal pri 40 milijonov lir, iz Vzhodne Nemčije pa se je povečal na 40 milijonov lir.

Poleg tega so bili odobreni kontingenti tudi za uvoz blaga iz dolarskega področja za obsežnejšo vsoto za uvoz iz Španije, Japonske, Francije, Grčije, Portugalske, Švice in Švedske.

Nekoliko večja širina pri izdajanju posebnih kontingentov za uvoz v okviru letošnjega velesejma bo nedvomno pripomogla tudi k povečanju kupčij. Čeprav po drugi strani predstavlja za tak ugoden rezultat občutno zapreko dejstvo, da so bili kontingenti uradno znani šele v začetku tega tedna in da je zaradi tega ostalo le nekaj dni časa tako za sklepanje kupčij kot za predložitev prošenj za uvozna dovoljenja. Številni industrijci so zaradi tega upravičeno negodovali, saj so imeli številne ponudbe, vrsto možnih kupčij, ki pa so visele in v mnogih primerih še vedno visele v zraku prav zaradi prepoznega sporočila o odobreni višini izvoza in uvoza.

Okrog 9. ure zvečer je električna napeljava na velesejmu poskrbela za posebno vrsto «zabave», ker so nenadoma ugasnile vse luči. K sreči pa so tehniki v rekordnem času popravili električni transformator tako, da je bilo v kratkem vse zopet normalno in so razstavljavci lahko ponovno odprli paviljone.

○ Tržaški občinski svet se bo ponovno sestal na rednem zasedanju v torek 5. in v sredo 6. t. m. ob 18. uri.

15-letni dijak dobil FIAT 600

Sinočnjemu žrebanju glavnega dobitka na velesejmu je prisostvovala velika množica obiskovalcev, ki so se zadržali na razstavnem prostoru nalašč zaradi tega. Kot poročamo v okviru na drugem mestu, je žreb naklonil avto «Fiat 600» *Mauru Bertonu iz Ul. Ananian 8*. Seveda smo se takoj po telefonu pozanimali kdo je srečni dobitnik. Mauro je star 15 let in obiskuje gimnazijo «Oberdan». Vstopnico je kupil včeraj. Baje ima fant sploh srečo saj je menda dobil tudi že na Totocalcio.

Včeraj sta bili na tržaškem velesejmu izžrebani še naslednji nagradi:

I. *fotoaparat* znamke «Ferrania» je dobila Anita Suppani iz Ul. F. Severo z vstopnico št. 068670;

II. *hleb parmezanskega sira* je dobila Bruna Rosanno iz Ul. Segantini 144 z vstopnico 073630.

TISKOVNA KONFERENCA NA SEDEŽU TRGOVINSKE ZBORNICE

Ustanovitev tržaške delegacije ital.-jug. trgovinske zbornice iz Milana

Tržaško delegacijo sestavlja 6 predstavnikov največjih gospodarskih podjetij

Včeraj popoldne ob 16,30 je bila v prostorih tržaške trgovinske zbornice tiskovna konferenca, katero sta priredila predstavnikom tiska predsednik italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice iz Milana dr. Salvatore Magri in podpredsednik te zbornice dr. Dalla Volta. V uvodnih besedah je podpredsednik objasnil, da je milanska italijansko-jugoslovanska trgovinska zbornica bila ustanovljena 5. marca in da jo sestavljajo najvažnejše italijanske proizvajalne družbe, ter da so v Jugoslaviji ustanovili 7. junija slično zbornico, katere člani so najvažnejša jugoslovanska podjetja.

V nadaljevanju tiskovne konference je predsednik zbornice dr. Magri povedal, da so včeraj na rednem zasedanju izvršnega odbora zbornice sklenili ustnoviti posebno tržaško delegacijo te zbornice, katero bodo sestavljali predstavniki, ki so istočasno člani odbora milanske zbornice. Odbor milanske italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice je namreč sestavljen iz 30 članov med katerimi šest Tržačanov: kap. Guido Cosulich za brodarje, ing. Tarabochia za ladjedelnice, dr. Vatta za spedicije, Modiano za papirno industrijo, Glass za promet z lesom in ing. Guicardi za «Aquilo».

Teh šest članov odbora bo istočasno vodilo včeraj ustanovljeno tržaško delegacijo te zbornice, ki bo imela svoj sedež v prostorih tržaške trgovinske in industrijske zbornice.

Izvršni odbor zbornice pa sestoji iz 10 članov, med katerimi je eno mesto rezervirano za predstavnika Trsta.

V nadaljevanju tiskovne konference je predsednik italijansko - jugoslovanske zbornice podčrtal razveseljivo dejstvo, da se trgovinska izmenjava med Italijo in Jugoslavijo razveseljivo veča ter da je tako kreditni saldo dosegel že 11,5 milijarde lir. Istočasno je omenil, da so včeraj razpravljali tudi o perečih tržaških gospodarskih vprašanjih, kot sestavnem delu nacionalnih gospodarskih vprašanj. Na podrobna vprašanja je predsednik dejal, da gre predvsem za izvajanje sporazuma o trgovinskem prometu med Trstom in področji, ki ga obkrožajo, kot tudi za sklenitev sporazuma o obmejnem prometu, o katerem so razpravljali v Vidmu. Glede teh dveh vprašanj je odgovoril generalni tajnik tržaške trgovinske zbornice dr. Adobatti, ki je izrazil svoje prepričanje, da bodo tudi ta vprašanja rešena v kratkem.

Na vprašanje nekega izmed prisotnih novinarjev, kakšno je stališče milanske italijansko - jugoslovanske zbornice do podobnega organizma, ki je v okviru specifičnih tržaških potreb nastal v Trstu pod nazivom «Zbornica za okrepitev prometa med Trstom in Jugoslavijo», je podpredsednik dr. Dalla Volta dejal, da jim ta ustanova ni znana, medtem ko je predsednik dr. Magri izjavil, da ne more dati nikakega komentarja.

Ustanovitev novih gospodarskih organizmov, ki streme za ojačanjem gospodarskih odnosov tako med Italijo in Jugoslavijo kot med Trstom in sosednimi jugoslovanskimi področji predstavlja pomemben pozitiven korak za okrepitev gospodarskih odnosov, ki koristijo obema partnerjema in ki so še posebno potrebni za Trst, da se lahko premosti gospodarska kriza in postavi tržaški gospodarski organizem na zdrave temelje.

Vendar pa bi po našem mnenju bilo treba pri tem upoštevati specifične težnje tržaškega gospodarstva, ki v mnogih vprašanjih niso povsem v skladu z interesi gospodarskih krogov Milana. Zaradi tega upamo, da bo prišlo do stikov in sodelovanja med v Trstu ustanovljeno zbornico za okrepitev trgovine med Trstom in Jugoslavijo in z italijansko - jugoslovansko zbornico iz Milana.

Ob tej priložnosti bi hoteli ponoviti izjavo generalnega tajnika jugoslovanske zunanjetrgovinske zbornice Iva Barbalića, ki je na tiskovni konferenci v okviru velesejma poudaril, da pozdravlja vsako iniciativo, ki stremi za povečanjem gospodarskega sodelovanja in še posebej ustanovitev zbornice za okrepitev prometa med Trstom in Jugoslavijo, ki zasleduje te cilje, ter ob drugi priliki izjavil, da bo milansko zbornico pismeno pozval k sodelovanje.

VII. TRŽAŠKI MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM

ZADNJI DAN ZA JAVNOST

Uprava velesejma z radostjo sporoča, da je avto

FIAT 600

ki sta ga razpisala za nagrado velesejemska ustanova in Združenje julijskega tiska, žreb naklonil:

MAURU BERTONU iz Ul. Ananian 8

Med dnevnimi obiskovalci velesejma bodo izžrebali naslednje dobitke:

1. **Televizijski aparat, 17 palcev, dar tvrdke RADIO MARELLI.**
2. **Fotoaparat «Rondine A» s torbico, dar družbe FERRANIA.**
3. **Zabojček likerjev «STOCK».**

Vstopnica daje tudi pravico do skodelice kave, ki jo nudi PODJETJE HAUSBRANDT

URNIK ZA OBČINSTVO: od 9. do 24.

Od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 2. julija t. l. se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo je 12 oseb, porok pa je bilo 7.

POROČILI SO SE: železniški uslužbenec Francis Anthony Nealle in uradnica Grazia Maria Morsani, pek Sergio Cusina in gospodinja Liliana Pecenco, uradnik Livio Sarasin in gospodinja Giuditta Stecher, delavec Domenico Ascione in gospodinja Adele Godnič, mehanik Giuseppe Vecchiet in frizerka Nives Natek, delavec Armando Corazzi in gospodinja Bruna Concina, kovač Tullio Vidotto in gospodinja Giuseppina Dezzoni.

UMRLI SO: 36-letna Maria Lussa por. Crasti, 71-letna Erminia Pichiarig vd. Magro, 69-letna Lucia Fragiacomo vd. Cappellari, 71-letna Angela Veriello por. Balacco, 75-letna Ivana Ferluga vd. Meula, 65-letna Ana Nikolič por. Chalvien, 47-letni Arturo Debelli, 79-letni Luigi Luraschi, 75-letna Addolorata Variello vd. Riccardi, 75-letna Anna Fabianco por. Ostuni, 58-letna Mattea Maria Sciarra por. D'Arcangelo, 86-letni Costantino Fogazzaro.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 28.1, najnižja 19.4, ob 17. uri 27,7, zračni tlak 1015.6 stanoviten, veter 7 km severozahodnik, vlaga 51 odstot., nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 22.4.

ZAKLJUČNA PREDSTAVA JUBILEJNE SEZONE

„PRIMORSKE ZDRAHE“ vrhunska predstava SNG

Gledališče bo delo ponovilo tudi danes zvečer, v torek in sredo

Kdor je bil na včerajšnji prvi predstavi «Primorskih zdrah», je gotovo že sklenil, da jih mora priti še enkrat pogledat, pa čeprav je že delo poznal po uprizoritvi pred nekaj leti. Komaj nekaj trenutkov je trajala tista začetna zadržanost, ko se še nič ne ve, kaj bo nastalo. Potem je pa na odru vse zaživelo, padale so razne šale, nato so začele leteti ostrejše besede in nazadnje je pa že bila tu tudi prava «zdraha»: babe so si skočile v lase. In to ne samo enkrat! In ko bi ostalo samo pri tem, toda ko so začeli še dedci — eden s fovčem, drugi s staro sabljo, tretji pa celo s sekiro — tedaj se je moralo seveda končati pred oblastjo. Toda tam ni bilo tako hudo in po mnogih prepirih se je nazadnje le vse srečno končalo s tremi ohcetmi.

Režiserja Jože Babič in Modest Sancin sta delo do potankosti izdelala. Dejanje se je razvijalo brez zastojev, k čemur je pripomogla tudi odlična scena Jožeta Cesarja in ing. arh. Viktorja Molke, na kateri se je dejanje razvijalo od prizora do prizora: sedaj na vasi pred Lipetovo ali Jožetovo hišo, potem pri portiču ali pa pri sodnem adjunktu.

Ves ansambel je imel priložnost, da se izkaže. Silova, Rodoškova, E. Starčeva, Drolčeva in T. Strarčeva so dale toliko življenja, da se je včasih zdelo, da jih je vsaj dvakrat toliko na odru. Seveda tudi moški niso zaostajali, toda tisti, ki mu ploskajo kar na odprti sceni, je pa Modest Sancin. Njegov Lipe je v galeriji njegovih likov povsem svojevrstna ustvaritev, ki ji brez pomišljanja pripada najvišje priznanje. Kar zadel je tisti, ki je dejal: To se je izplačalo videti, pa četudi ne bi bilo drugega kot Sancin.

Včerajšnje prve predstave se je udeležilo več predstavnikov tržaškega javnega, političnega in kulturnega življenja. Med drugimi je bil na predstavi zastopnik generalnega vladnega komisarja dr. Palamare, generalni konzul FLRJ Mitja Vošnjak in drugi člani konzulata.

Danes bo ponovitev in prepričani smo, da bodo prišli na predstavo še vsi tisti, ki jim včeraj ni bilo mogoče, kakor je tudi gotovo, da bo prišel še marsikdo, ki je bil že tudi včeraj.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
za Tržaško ozemlje

Velika uprizoritev na prostem
na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7

CARLO GOLDONI

„PRIMORSKE ZDRAHE“

(«LE BARUFFE CHIOZZOTTE»)

Ponašil dr. MIRKO RUPEL
Režija: JOŽE BABIČ in MODEST SANCIN
Glasbena priredba: O. KJUDER. Ples: O. GORJUP.
Scena: JOŽE CESAR in inž. arh. VIKTOR MOLKA

Godi se v primorski vasi v starih časih.

UPRIZORITVE
danes 3. julija, v torek 5. julija in v sredo 6. julija.

Naslednje predstave bodo najavljene po dnevnem časopisju in radiu.

Pričetek ob 21. uri — konec do 23.30 ure.

Pri veliki uprizoritvi na prostem sodelujeta folklorna skupina iz Brega in tamburaški zbor iz Rocola

Prodaja vstopnic vsak dan od 11. do 13. in od 17. do 19. ure v Ul. Roma 15 II. ter eno uro pred pričetkom vsake predstave pri blagajni na stadionu.

PROSV. DRUŠTVO «VIŠAVA» KONKONEL

priredi danes 3. julija ob 17. uri na prostem

proslavo svoje 50-letnice

Sodelujejo številni pevski zbori
Igra godba iz Barkovelj
Po končanem kulturnem sporedu bo **PLES**

LJUDSKA KNJIŽNICA
v Trstu bo zaradi počitnic zaprta od 7. julija do 7. avgusta t. l.

PREDEN GRESTE na DOPUST
se naročite na
«PRIMORSKI DNEVNIK»
Pošljemo vam ga v katerikoli kraj.
15-dnevna naročnina 200 lir
Telefonirajte na št. 37338

Matere, dekleta! Dospela je vaša revija «NAŠA ŽENA» - štev. 6. Cena 75 lir.

TEČAJ ZA POUČEVANJE PETJA, namenjen dijakom, učiteljem, duhovnikom in pevovodjem, bo trajal od 15. julija do konca avgusta t. l. in sicer vsak torek in petek od 4. do 6.30 pop.

Kdor se namerava udeležiti tečaja, naj se prijavi do 8. t. m. po dopisnici na naslov: IVAN GRBEC, Škedenj, Ul. Pane bianco št. 10.

Razna obvestila

Lukežičeva grafična mapa je na razpolago interesentom pri Slovenski prosvetni zvezi v Ul. Roma 15-II.

Prosvetno društvo v Barkovljah obvešča člane in prijatelje društva, ki so se udeležili izleta v Benetke, da so razglednice na ogled v drogeriji Scheimer pri mostovih.

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». — Danes 3. t. m. bo v prostorih kluba, Ul. Roma 15-II., običajni sestanek za zamenjavo znamk od 9. do 12. ure. Dospela je revija Nova filatelija štev. 4 in članom so na razpolago naročene znamke. Na ta sestanek so vabljeni tudi slovenski filatelisti, ki se še niso udeležili klubskih sestankov.

Izleti

V soboto 9. in v nedeljo 10. julija priredi **SPDT** izlet na Viš. Vpisovanje v ponedeljek, torek in sredo od 19. do 20. ure v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29-II.

Darovi in prispevki

Starši učencev glasbene šole v Barkovljah darujejo 2000 lir za Dijaško Matico.

LOTERIJA

BENETKE	27	7	3	88	16
BARI	9	90	69	13	15
CAGLIARI	43	72	2	85	22
FIRENZE	76	16	89	32	12
GENOVA	82	22	35	44	11
MILANO	50	55	27	1	12
NAPOLI	8	90	30	28	50
PALERMO	77	15	61	26	18
ROMA	86	36	40	45	90
TORINO	63	83	84	19	42

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Cipolla, Ul. Belpoggio 8; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. S. Giusto 1; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8.

LEKARNE — ZAPRTE OD 3. DO 17. JULIJA

Barbo - Carniel, Trg Garibaldi 5a; Crevato, Ul. Roma 15; De Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; Madonna del Mare, Largo Piave 2; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan); Vielmetti, Trg della Borsa 12.

Ljudska prosveta

PD «Ivan Cankar» vabi odbornike na sejo, ki bo v torek 5. t. m. ob 20.30 v društvenih prostorih.

KINO

Rossetti. Zaprto zaradi počitnic.
Excelsior. 15.00: «Totò in Karlina», Totò, A. Ferrero.
Fenice. 15.00: «Nevidna patrulja», John Wayne, Anthony Quinn.
Nazionale. 15.00: «Dogodivščine Robinsona Crusoeja», Dan O' Herling.
Filodrammatico. 15.00: «Sevastopol ali smrt», Paulette Goddard, J. P. Aumont.
Supercinema. 15.00: «Kraljica Far Westa», R. Reagan, G. Evans.
Arcobaleno. 15.00: «Na pol junak», R. Skelton, J. Hagen.
Astra Rojan. 15.00: «Troje lic usode», J. Mason. Mladoletnim prepovedano.
Capitol. 16.00: «Babilonska kurtizana», Rhonda Fleming. Mladoletnim prepovedano.
Cristallo. 15.00: «Romeo in Julija», S. Shentall, L. Harvey.
Grattacielo. 15.30: «Kardinal Lambertini», N. Gray.
Alabarda. 14.30: «Hodil je ponoči», R. Basehart, S. Brady.
Aurora. 15.00: «Maharajahova jetnica», K. Soderbaum.
Armonia. 16.00: «Moloh, bog maščevanja», V. Heflin.
Ariston. 16.00: «Zgodba Glenna Millerja», J. Stewart.
Garibaldi. 14.00: «Maščevana», M. Vitale, A. Fernese.
Ideale. 15.00: «Patrulja rdečih jopičev», J. Craig.
Impero. 16.00: «Casta Diva», A. Lualdi.
Italia. 15.30: «Zavržena», Alberto Farnese, Helene Remy.
S. Marco. 16.00: «Usmiljenje za tistega, ki pade», A. Nazzari.
Kino ob morju. 15.00: «Upor na bloku 11», N. Brand, L. Gordon. Mladoletnim prepovedano.
Moderno. 16.00: «Kocissov sin», R. Hudson.
Savona. 14.00: «Rojena za ljubezen», E. Williams.
Viale. 14.30: «Zvonilo je», J. Payne.
Vittorio Veneto. 16.00: «Šla po oblasti», W. Holden, Barbara Stanwyck.
Azzurro. 14.00: «Okrvavljena puščica», Charlton Heston.
Belvedere. 16.00: «Neukročena meja», Cotten in S. Winters.
Marconi. 15.00: «Poljubi me, Katica», K. Grayson.
Massimo. 15.00: «Napad v džungli», R. Urquhart.
Novo cine. 14.30: «Puščava, ki živi».
Odeon. 14.30: «Prihajajo naši», W. Chiari.
Radio. 14.30: «Napravite prostor za mušketirje», Y. Sanson.
Venezia. 14.00: «Robin Hood in tovariši iz grada», R. Todd.
Skedenj. 15.00: «Plymouthski pustolovci», S. Tracy, G. Tierney.
Kino na Opčinah. 18.00: «Ščit Falworthovih», T. Curtis, J. Leigh.

POLETNI KINO

Arena dei fiori. 20.30: «Štiri v medicini», D. Bogarde.
Ariston. 20.45: «Zgodba Glenna Millerja», J. Stewart.
Paradiso. 20.30: «Kraljica devica», S. Granger.
Ponziana. 20.30: «Ne streljaj, poljubi me!», C. Jane.
Rojan. 20.15: «Moški imajo rajši plavolaske», M. Monroe.
Garibaldi. 20.15: «Maščevana», M. Vitale.
Secolo. 20.30: «Sadko», S. Stoliarov.

RADIO

NEDELJA, 3. julija 1955

TRST POSTAJA A

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Vesela glasba; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski motivi; 11.10 Priljubljene lahke melodije; 11.45 Grieg: Holberg suite; 12.00 Oddaja za najmlajše: Pastirček; 12.30 Lepe operne arije; 13.30 Glasba po željah; 14.30 Parada lahkih orkestrov; 15.00 Nastop učencev škedenjske osnovne šole; 15.30 Promenadni koncert; 16.00 Melodije iz revij; 16.30 Koncert pianista Gabrijela Devetaka; 16.50 Prokofjev: Simfonija v D-duru; 17.05 Slovenski zbori; 17.20 Plesna čajanka; 18.00 Brahms: Koncert v D-duru za orkester; 18.40 Ritmične popevke; 19.00 Pestra glasba; 19.30 Poje kvintet «Lisinski» iz Zagreba; 19.50 Chopin: Le Sylphides; 20.00 Sport; 20.05 Ciganski motivi; 20.30 Gounod: Faust, opera v 4 dej.; 23.00 Večerni ples; 23.30 Polnočna glasba.

KOPER

Poročila v slovenščini: 8.00, 13.30, 19.30, 23.30
Hrvaška poročila: vsak dan ob 20.20.
Poročila v italijanščini: 7.15, 12.30, 19.00, 23.00.

7.45 Jutranja glasba; 8.15 «Preleško gostüvanje» - Slovenske obredne pesmi s komentarjem; 8.40 Za naše kmetovalce; 9.00 Pisan spored zabavnih in plesnih motivov; 9.30 Mladinska oddaja: O daljni indijski deželi; 10.00 Glasbena matineja; 10.30 Žena in dom; 11.00 Nedeljski simfonični koncert; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Tekmovanje prosvetnih društev: PD Hruševje in PD Rakek; 16.00 Nedeljski promenadni koncert; 17.00 Havajske pesmi; 17.15 Isa Megherini: «Stolica», rad. igra v ital.; 17.55 Glasbeni intermezzo; 18.00 Iz opernega sveta; 19.15 Sport; 20.35 Jurina in Franina; 21.00 Radijska igra: Miroslav Krleža: «Hrvatska rapsodija».

SLOVENIJA

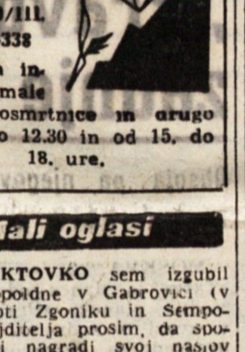
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00 in 22.00

8.00 Otroška predstava - Milica Kitek: Murenček s cvetne poljane; 8.50 Glasbena medigra; 9.00 Po svetu poezije: Sto let Whitmanovih «Travnih bilk»; 9.30 Sopek slovenskih narodnih; 10.10 Dopoldanski simfonični koncert; 13.30 Želeli ste — poslušajte!; 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampiča; 16.00 Igra godba na pihala; 16.30 Nedeljski roman - Marcel Giugiaris: Spoštovani gospod Lutka; 16.50 Plesna in zabavna glasba; 17.30 Radijska igra - Gino Pugnetti: Njune nedelje; 18.30 Promenadni koncert; 19.00 Zabavna glasba;

TELEVIZIJA

10.15 Kmetijska ura; 16.00 Sportno popoldne; 17.00 Gogolj: Revizor, veseloigra; 21.00 Tedenska revija aktualnosti in varieté; 21.25 «Dve sto drugemu»; 22.30 Genova; 24.00 Nedeljski šport.

Oglasni oddelek

TRST
Ul. sv. Frančiška 20/III.
tel. 37-338
sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

Mali oglasi

CRNO AKTOVKO sem izgubil včeraj popoldne v Gabrovici (v smeri proti Zgoniku in Sempolaju). Najditelja prosim, da sporoči proti nagradi svoj naslov na upravo dnevnika.
KOLESA, moška in ženska, po 8.000 lir, kolesa za prevoz blaga, po 22.000 lir, motorna kolesa po 50.000 lir, na obroke. Marcon, Ul. Pietà 3.
ZA LETNO SEZONO oddam v vili na Opčinah 3-sobno stanovanje ali samo sobo. Ponudbe na upravo «Primorskega dnevnika» pod «Zelenje».
KROJAŠKA DELAVNICA išče poldelavca, naslov na upravi lista, Ul. sv. Frančiška 20.
MAJHNA PRIKOLICA za avto ugodno naprodaj pri Ostuni Moto, Ul. Machiavelli 28.
DUCATI 65 SPORT, lepa prilika, pri Ostuni Moto, Ul. Machiavelli 28.
MOTORNI TOVORNIK Ducati 65 eno tono nosilnosti, priložnost, pri Ostuni Moto, Ul. Machiavelli 28.

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU, UL. VALDIRIVO 14
tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

Izredna prilika!
PATENTIRANA NAPRAVA
s katero se v dven minutah vsako navadno pero spremeni v NALIVNO PERO; približno 50.000 pripravljenih posrebrenih naprav.
S tem sistemom postane navadno pero bolj upogljivo in z njim boste napisali, ko da bi bilo zlato, vsaj TRI strani protokolnega formata, ne da bi vam bilo treba namakati peresce v črnilniku.
Pripravna za šole, družine, urade itd.
PRODA SE CELOTNA PARTIJA ZA 200.000 LIR
Informacije daje: UPRAVA LISTA Ul. S. Francesco 20

ZOBOZDRAVNISKI AMBULATORIJ
Dr. A. M. Sancin
zobozdravnik-kirurg
Ustne in zobne bolezni, zobne proteze.
Sprejema od 10. do 12. in od 15. do 19. ure.
Ulica Torrebianca 43-II. (vogal z Ul. Carducci) tel. 37-118

Najnovejše izdaje
slovenskih knjig si lahko ogledate pri DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE, ki razstavlja v jugoslovanskem paviljonu.

ADRIA EXPRESS
TRST - Ulica Cicerone 4 tel. 29-243

IZLETI
12. - 17.8.1955
v PARIZ in na DUNAJ

POČITNICE
OB MORJU, V HRIBIH, OB JEZERIH

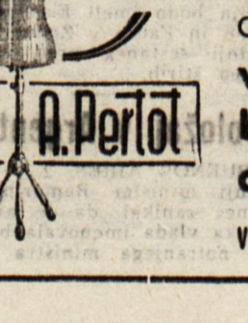
Predstavništvo za zdravilišči RADENSKA SLATINA in DOBRNA (Celje)
pezion po 1700 lir (v ceni so všteti zdravniški pregledi in zdravstvene ureditve)

Preskrba trgovskih, navadnih, turističnih in tranzitnih vizumov za JUGOSLAVIJO

Prodaja voznih listkov za avtobusne proge iz TRSTA v
VELDEN (Vrba) - WOERTHER SEE (Vrbsko jezero) - CELOVEC - GRAZ, odhodi v četrtkih in sobotah ob 7.45
TOLMEZZO - RAVASCLETTO, dnevni odhodi ob 6.30
JEZERO CAVAZZO, v nedeljah ob 7.30
CANAZEI - ORTISEI, v torkih, četrtkih, nedeljah ob 6 z zvezo za **PRIMIERO, CORTINO, MOENO, MERANO.**
GRADEŽ - dnevni odhodi ob 8.30
MILAN - dnevni odhodi ob 21
GENOVA - v ponedeljkih, sredah in petkih ob 21
COMO - CHIASSO, odhodi ob torkih, četrtkih, sobotah in v nedeljah ob 21
UDINE - dnevni odhodi ob 6.30, 7.30, 8.30
BELLUNO - dnevni odhodi ob 6.30
TREVISO - dnevni odhodi ob 8.30

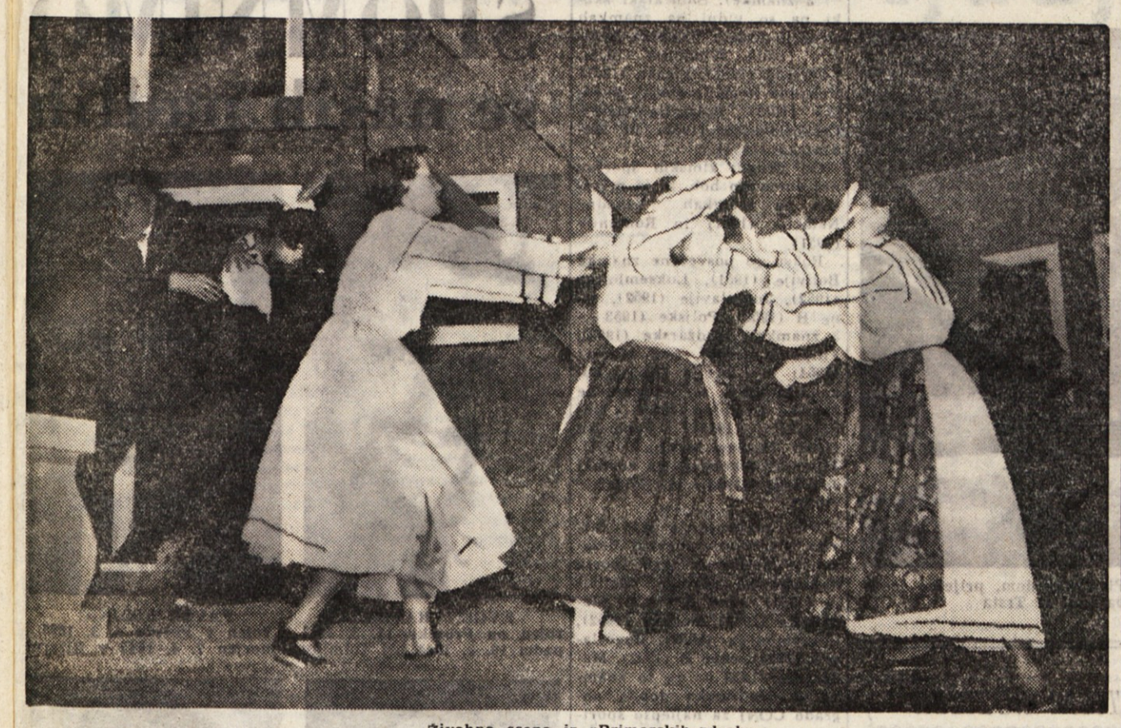
BOLEHATE
na jetrih, na žolču, na ledvicah, na ženskih motnjah, na izčrpanosti??
PIJTE **RADENSKO**
NARAVNO MINERALNO VODO

Redna avtobusna proga
TRST - BAZOVICA - PADRIČE - GROPADA - TREBČE
vozi ob nedeljah vsake pol ure iz avtobusne Centralne postaje in z B. Vecchie.
TRST - LONJER odhod vsake četrt ure z B. Vecchie in s Trga sv. Frančiška.
Prevoz z avtobusi na izlete — prevoz s tovornimi avtomobili — prevoz s kamiončinom (leončino) — Vsi prevozi tudi v FLRJ
AVTOVIE CARSICHE - Ulica Locchi 20 - Tel. 36794

TRST
Ul. Ginnastica 22
Tel. 95-998
● POZOR!!!
Ob VII. mednarodnem tržaškem velesejmu **obiščite vašo trgovino, ki vam nudi bogato izbiro blaga za moške obleke po najugodnejših cenah**
A. Pertot
VSE KROJAŠKE POTREBŠČINE - VSAKOVRSTNE PODLOGE

Vsak večer zdrahe na Stadionu...

Živahna scena iz «Primorskih zdrah» (Foto Magajna)

OB PROSLAVI 50-LETNICE „VIŠAVE" NA KONKONELU

Alojz Ferluga-Županov pripoveduje o časih pred 50 leti

Bil je med ustanovitelji «Višave» in član odbora od ustanovitve - Ferlugovci so si sami ustanovili prosvetno društvo in ga sami vzdrževali - Udnina 1 fliko na teden

Kdo vas je pripravil do tega, da ste si ustanovili društvo?

Kdo neki? Nihče. Sami smo videli da bi bilo za nas dobro, če bi imeli v vasi kaj prosvetnega življenja. Po nekaterih okoliških krajih so že imeli pevske zbore, vsako nedeljo so imeli kje kako veselico, in tudi mi smo hodili na take veselice v druge kraje.

Pred 50 leti je bilo pri nas drugače, kot je danes. Ferlugi so bili takrat res prava vas. Le poredko smo hodili v mesto, ali kot smo rekli, v Trst. Večina nas je delala blizu doma, v kavi ali v gruntu. Skoro vsi moški smo bili ali kavadurji, štancarji, malovarji ali pa kmetje. Ženske so pa bile perice ali pa so hodile z mlekom v mesto.

Maks Bareto, prvi pevovodja «Višave», ki je vodil zbor do svoje smrti leta 1947

Pri takem življenju ni nič čudnega, da smo si želeli nekaj družabnega življenja. Posebno mladina je tega močno pogrešala. Ob večerih, zlasti pozimi, se niso vedeli kam dati. In ko smo videli, da imajo v bližnjih vaseh pevske zbore, in ko smo brali v «Edinosti», kako delujejo taka društva tudi drugod po Primorskem, smo se tudi pri nas odločili za to.

Pokojni kompare Čebulc, ki je bil naročen na «Edinost», in pokojni Vence, ki je bil morda še bolj vnet za prosvetno delo, sta pripravila sestanek v ta namen.

Prišli so skoraj vsi vaščani.

Pa kaj vam pri tem ni nobeden iz mesta nič pomagal?

Nobeden. Vse smo opravili kar sami. Sami smo prišli na to misel in sami smo jo tudi uresničili.

Sicer pa je bil pokojni Vence sila sposoben za tako reč in mu to res ni delalo nobenih težav. On je z lahkoto imel govor kar tako, nepripravljen, in se mu ni prav nič zatikalo, čeprav je bilo pred veliko množico.

Prav tako dober je bil za take reči tudi kompare Čebulc. In tako res nismo prav nobenega leskega človeka potrebovali. Kaj bi z njim!

Na tistem vaškem sestanku smo tako ustanovili pevsko društvo «Višava». Bilo je to 28. oktobra 1905.

Izvolili smo odbor in za to izbrali najbolj vnete in sposobne vaščane. Prvi predsednik je bil Vence, podpredsednik pa Matija Čebulc. Za tajnika je bil Peter Ferluga — «iz Kave», blagajnik Vanek Zajc. Jaz sem bil takrat pregledovalec računov, pozneje, ko je šel Peter «iz Kave» k vojakom, sem prevzel tajništvo, *za mano pa je bil potem* dolgo tajnik Francel Dolšek.

Odbor se je domenil potem z Maksom Baretom, da je hodil učit dvakrat na teden zbor. Kupili smo tudi klavir. Vaje smo imeli v gostilni «Pri Stefanu».

Tako se je začelo.

Kje ste dobili denar, da ste lahko krili stroške za note, za nakup klavirja in za plačilo pevovodji? Ali ste dobili kako podporo?

Kakšno podporo? Mi nismo nikoli nikogar vprašali za nobeno podporo. Vse smo plačali sami. Za večje stroške smo vaščani sami zbrali denar. Za redne izdatke pa smo imeli denar v blagajni od udnine. Vsak član je plačeval na teden po eno fliko (10 krajcarjev) udnine. V blagajno so šle tudi vse globe, ki so jih morali plačevati tisti udje, ki se niso držali vseh društvenih sklepov in pravil. Globo so morali plačati tisti pevci, ki so v gostilni zapeli pesem, ki so jo pripravljali za kak nastop, ali pa tako, ki je še niso znali. Dalje, če so manjkali pogosto pri vajah, ali če so zamujali vaje, so morali tudi plačati globo.

Poleg tega pa so bili glavni vir dohodkov izkupički od prireditev — veselic. Veselice so bile vedno na prostem, na dvorišču gostilne — enkrat «Pri Stefanu», enkrat «Pri Vencetu». Pri takih veselicah smo precej zaslužili, ker smo imeli malo stroškov. Vsi so pomagali brezplačno, pevci sosednih zborov, ki so sodelovali pri sporedu, so plačali vstopnino kot vsak drug gost. Tako smo si pomagali med seboj.

In igre? Kdo vas je učil?

Nihče. Sami. Odbor je izbral igro, potem smo razdelili vloge in se začeli učiti. Ko smo znali, smo nastopili.

E, takrat je bilo drugače kot je danes. Velika sramota je bila za vaščana, če mu nismo pustili, da bi sodeloval pri prosvetnem delu. To se je zgodilo, če je kdo delal s svojim slabim obnašanjem sramoto vasi. Vsakdo si je to delo štel v čast. Se plačal je, da je smel sodelovati.

Vsi smo bili kot ena družina, pomagali smo si eden drugemu in se zavedali svojega rodu.

Taki so bili naši stari. S svojim nesebičnim in požrtvovalnim delom za skupnost so nam lahko vzorniki in učitelji.

—ko—šek

OB DESETI OBLETNICI ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM

SPOMNIMO se naših padlih

FRANC ZALASCEK
rojen v Tolminu 1. 10. 1903
padel 22. 8. 1942 na Snežniku

VINKO ZOBEC
rojen v Boljuncu 19. 1. 1912
padel 17. 7. 1944 v Stehovi vasi

ANGELO DEGRASSI
rojen v Trstu 18. 9. 1920
umrl 23. 3. 1945 v zaporu

ANGEL ZOBEC
rojen v Boljuncu 20. 4. 1907
padel 15. 6. 1944 v Bosni

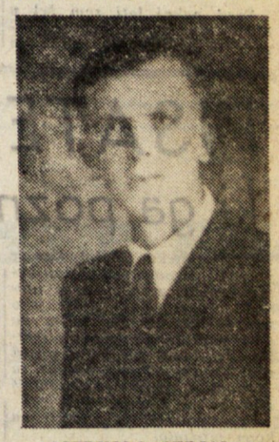
BENEDIKT ZUPIN
rojen na Skofijah 6. 3. 1914
padel 2. 10. 1943 pri Dekanih

EMIL ZOBIN
rojen v Mačkovljah 1. 1. 1915
padel 8. 3. 1944 v Vel. Lašćah

IVAN RAPOTEC
rojen v Dolini 27. 10. 1903
ustreljen 22. 8. 1944 na Opčinah

SERVOLO ZERJAL
rojen v Boljuncu 4. 5. 1911
padel 26. 4. 1944 pri Ribnici

MARCEL ZAVADLAL
rojen v Nabrežini 5. 5. 1907
umrl 29. 1. 1945 v Mauthausnu

IVAN PAKLIC
rojen v Pulju 10. 6. 1904
umrl 12. 9. 1944 v Rižarni

MARIO KOCEVAR
rojen v Beki 15. 10. 1912
pogrešan od 28. marca 1945

STANKO OLENIK
roj. v Mačkovljah 22. 10. 1919
padel 3. 10. 1943 na Lipniku

NEKAJ PRIPOMB O NEKATERIH POROČILIH O PRIREDITVAH

Optične prevare ali težave z objektivnostjo

Optična prevara je najbolj vsakdanja stvar. Luna se nam n. pr. zdi enako velika ali pa celo še večja od sonca. — Optična prevara. Zvezdoslovci so nam dopovedali, da je velikost lune le navidezna, ker je neprimerno bližja od sonca. Kaj se vam na izletu ni pripetilo, da se vam je zdela cerkvica na bližnjem hribu prav blizu in ste računali, da imate do nje še četrt ure hoje, pa ste morali korakati še dve debeli uri? In kdo se ne spominja Mussolinijevih znamenitih osem milijonov bajonetov? Spet optična prevara. Pravzaprav avtoprevara.

Tudi v umetnosti postane človek pogostoma žrtev optičnih prevar. Kakor pri luni in soncu, nastajajo tudi v umetnosti take navidezne razdalje oz. razmerja zaradi perspektive, iz katere ocenjujemo različne umetnostne pojave. Znano je n. pr., da se vsakemu pevcu zdi pri konkurenčnem zboru prav tisti glas zanič, ki ga sam poje. Če se pogovarjate z gospodom, ki je sam tudi tenorist, lahko brez skrbi stavite glavo, da bo ugotovil pri konkurenci slabe ravno tenorje.

Take zgrešene cenitve, ki izvirajo iz neprave perspektive, srečujemo na vseh področjih vsak dan. Celo pri poročilih v radiu. Radio je sicer državna ustanova, ki je, oz. o kateri pravijo, da je za vse državljane nepristranska, vendar je tudi radio le človekovo delo in ima seveda tudi vse človeške slabosti. Na primer kulturne razglede in njegovega glasbenega poročevalca. Tudi njemu se dogaja kakor tistemu pevcu, ki pri ocenjevanju tujega zbora ne more iz svoje kože oz. svojega glasu. Dogaja se mu, da vidi vse lepo in prav, kjer ni sam prizadet, mu pa vse ono ni prav, kjer tudi sam poje. In ko poroča o koncertih in produkcijah Glasbene Matice, mu je za koncerte, ker jih sam ne organizira, neprimerno laže kakor pa za produkcije, ki jih tudi sam prireja. Nič čudnega, če zato pritiska — in z uspehom — na «Demokracijo», ki sicer sme objavljati oglase za koncerte Glasbene Matice, ne pa za njene produkcije. Niti proti plačilu ne.

Pri političnem listu ima tak pritisk lahko uspeh, ker vsak političen list je pač nekomu prijatelj, nekomu pa nasprotnik. Teže je to pri radiu. Ta ni (vsaj uradno ne) glasilo kake politične skupine in služi vsemu narodu brez diskriminacij in mora — objektivnosti na ljubo — poročati tudi o produkcijah Glasbene Matice. Glasbeni poročevalec je tako postavljen v neprijeten položaj, da mora kot konkurent in poročevalec v eni osebi *objektivno* poročati o produkcijah Glasbene Matice. Seveda ne more (kakor že prej omenjeni pevec) iz svoje kože. Ker pa mora biti poročilo objektivno vsaj na videz, se mora poročevalec precej potruditi, da vskladi objektivnost s svojim čisto osebnim mnenjem in da zadovolji sebe zares, objektivnost pa na videz.

In tako je poročilo, ki ga je profesor Karlo Sancin napisal za kulturne razglede v radiu Trst A v petek 24. junija t. l. (ime poročevalca so zaradi večje objektivnosti zamolčali), da je Glasbena Matica imela *eno* produkcijo, ki jo je dvakrat ponovila, medtem ko je imel poročevalec s svojo šolo *dve* produkcije. Polno priznanje je dobil oboist (na Sancinovi šoli namreč ni oboistov), prav tako je bil omembe vreden pevovodski tečaj, pri katerem poročevalec ni ugotovil nobenih pomanjkljivosti, temveč le dva najboljša dirigenta (na šoli S.P.M. tudi takega tečaja ni). Vse drugačna je stvar z violinisti. «Na edini produkciji sta nastopila violina, od katerih se moramo prav najboljši še dobro učiti tehnike leve in desne roke in je — jasno — igral pretežko skladbo. Tudi pianisti niso, razen ene gojenke, zadovoljili (na Sancinovi družinski šoli se namreč poleg violine poučuje tudi klavir). Pedal rabijo napačno (o rokah oz. prstih in njihovi rabi na klaviaturi poročevalec nič ne pove) in celo o koncertu in pianistki, ki ga je igrala, ve povedati le, da ga je igrala na pamet in da je Plattijev koncert eden manj pomembnih. Orkester je bil sestavljen tudi iz manj sposobnih gojencev, katere so morali sposobnejši vleči za seboj.

Ako upoštevamo perspektivo, iz katere mora prof. Sancin pisati poročilo o produkciji Glasbene Matice, ni to niti tako slabo. Podpisani bi hotel le, čeprav tudi on kakor prof. Sancin, ne more biti povsem objektiven, osvetliti omenjeno produkcijo Gl. M. tudi z druge strani. Dovolil bi si najprej pripomniti, da produkcija ni bila le *ena*, ki se je dvakrat ponovila, temveč so bile *tri*, na katerih se je ponavljal le orkester in pevovodski tečaj. V Nabrežini je poleg gojencev-Nabrežincev za violino, klavir in harmoniko nastopil tudi otroški zbor, ki ga je vodil Oskar Kjuder in o katerem sedaj radijski poslušalci nič ne vedo. Ni prav, da ste, g. profesor, skoraj samostojno nabrežinsko produkcijo kar tako odpravili! Ko bi vi videli, kako so bili Nabrežinci veseli in zadovoljni! Prof. Kjudru so celo darovali nalivno pero in cvetlice.

Naj navedem v ilustracijo gori navedenega nekaj številk: s samostojnimi točkami (točk orkestra, pevovodskega tečaja in otroškega zbora iz Nabrežine ne štejem) je na vseh treh produkcijah nastopilo 7 violinistov, 7 harmonikarjev, 23 pianistov, en oboist in en klarinetist. Skupno je bilo izvajanih (brez ansamblov) 52 točk, vse različne. Kakor vidite, precej več, kakor jih more imeti ena sama produkcija.

Kar se tiče tehnične pripravljenosti gojencev Glasbene Matice se morem tudi strinjati s prof. Sancinom in priznati, da jim še marsikaj manjka. Kvečjemu bi pripomnil, da takrat, ko bodo dosegli skoro popolnost, ne bodo nastopali več na produkcijah, temveč na samostojnih koncertih. Vsekakor se pri tej priložnosti prof. Sancinu zahvaljujem, da je naše gojence malo strože ocenjeval in s tem indirektno priznal, da so že na taki stopnji, da jih ni treba samo hvaliti in jim prav vse prizanesti, kakor je to tako zelo potrebno za gojence šole S.P.M. Samo to mi je žal, da ni pri našem najboljšem gojencu violinistu omenil lepega tona in zadovoljive intonacije, kar je še posebno pre enetljivo pri zgrešeni tehniki obeh rok. Nejasna pa mi je poročevalčeva opazka o slabi uporabi pedala. Ali je morda hotel reči, da je treba rabiti pedal tako, da povzroči čim večji ropot, da se več ne razume glasbena misel, ali da se pokrijejo eventualne pomanjkljivosti pri izvedbi raznih prehodov, kakor to delajo gojenci glasbene šole S.P.M.? Na tak način so rabili pedal pri Rahmaninovem Preludiju, Griegovi Pomladi in še toliko in preveč drugih. Sicer se mi zdi, da je najmanj, kar smemo od glasbene šole pričakovati to, da učenec vsakikrat zadene prav tisto tipko, ki je predpisana, in da bi to smeli pričakovati tudi od šole, katere ravnatelj deli v radiu «A» drugim svoje dobrohotne nauke. Posebno prvi produkciji Sancinove glasbene šole je malo težko priznati definicijo «nastop». Kajti če pedagog med izvajanjem kaže učencu note, ko se ta zgubi ali popravlja, če profesor glasno poziva violinista, naj prijemlje više in če violinske učence spremlja na klavirju kar po posluhu, potem je vse to bolj podobno klavirski odnosno violinski lekciji kakor pa nastopu. O obeh nastopih šole S.P.M. bi se dalo še marsikaj govoriti o tem preklicanem pedalu, o zatikanju, o izpuščenih notah, o intonaciji, o interpretaciji in ne nazadnje tudi o izbiri del. A bodimo prizanesljivi!

Rajši poglejmo, kaj pravi o nastopih glasbene šole S. P. M. tržaški radio «A». V petek 1. julija t. l. niso kulturni razgledi omenili nobenega, niti brezimnega poročevalca o nastopih te šole, in bi zato mogli smatrati za sestavljavca poročila upravo radia. A stil sam nam dovolj prepričevalno dokazuje, da je poročilo o nastopih šole S.P.M. napisal njen ravnatelj. Čudovito, koliko dobrohotnosti in uvidevnosti posveča g. ravnatelj sam sebi! V uvodu malo pofilozofira o vzgojnem pomenu glasbe in o tem, kako se v gojencu zrcali učiteljeva roka. Potem pravi, da moramo biti do gojencev prizanesljivi in ne smemo «jemati zanje prestrogega merila». Zelo posrečena je tudi ugotovitev, da so nekateri pokazali na nastopu večjo, drugi manjšo odločnost in da je med njimi nekaj prav dobrih talentov. Soli je le v prid, če se reče, da so bili vsi «skrbno in vestno pripravljeni» in če je bilo kaj narobe, gre vse na račun treme. In da so vsi vidno napredovali, dva pa sta že celo izstopala iz «običajnega šolskega okvira».

Kako lepo! To se pravi res spodbudno vplivati na našo drago mladino, ki se posveča glasbi. A vendar nekaj ni v redu!

Ni pa zato, ker vso to prizanesljivost in vestnost in grešnega kozla «tremo» in viden napredek g. prof. Sancin uporablja le zase in svojo družino, istočasno pa vse to zanika drugim, kakor jim preprečuje, če more, tudi objave za javnost. Tudi naši gojenci imajo, g. profesor, tremo, pa še kakšno! In tudi naših gojencev ne smemo soditi s prestrogim merilom. Če že poročate v radiu o glasbenem življenju, skušajte premagati vašo ozkosrčnost in vsaj z javne tribune pokazati *malo več objektivnosti.* Vedno več je ljudi, ki imajo svojo glavo in svoja ušesa in morejo tudi samostojno primerjati in presojati. Čim bolj se bodo vaša poročila oddaljevala od objektivnosti, tem bolj bo trpel tudi vaš osebni ugled.

UBALD VRABEC

Prof. Karel Boštjančič, ki vodi «Višavo» od leta 1948, in je priredil z njo samostojne koncerte

Skupina ferlugovskih deklet, ki je leta 1932 šla v okoličanski noši iz Rojana «po bližnjici» po Akvedotu skozi vse mesto k Ferlugom

Ob kraških jezerih

(Nadaljevanje in konec)

Kje se jezero začne, se niti ne opazi, ker je komaj zaznanje nižje od ravnice okrog ruševine mlina v Prelosnem in je v začetku enako suho kot Sablsko, zatem šele prehaja v zamočvirjen travnik. Dolina se tu zelo hitro razširi v nekako stočišče štirih dolin: proti Doberdobu, t. j. proti severu, na zapadu proti Tržiču, oz. točneje proti Selcam pri Ronkih, na vzhodu proti Jamljam, od juga pa smo prišli sem od Mošćenic-Sablskega jezera. Ves ravni del doline zavzema jezero, kakega pol kilometra široko in nekaj več kot kilometer dolgo. Širok pas okrog obale, porašćen s posušenim bičjem pokriva ne le močvirni del blizu brega, marveč tudi širok vodni pas v sredini, ki je čist, brez rastlinja, ker je dno preglboko. Na najbolj vzhodni strani, tam, kjer je sedaj blizu obale obnovljena lovska koča, kjer že zdavna pravijo pri Puščetki, plava med bičjem čoln za lov na divje race. Po rahli vzpetini, porasli z grmovjem in hrastjem so vidni ostanki zidovja starih zgradb. Ob poti proti severu pa je opaziti še več takih ostankov na desni strani poti. Na križpotju proti Doberdobu in Ronkam pa je še z visokim zidom ograjeno staro avstrijsko vojaško pokopališče, oz. bolje nekdanje pokopališče, ker so pokopane prenesli drugam, v skupno grobnico. Koliko slovenskih mož in mladeničev je bilo tu pokopanih? «Doberdob — slovenskih fantov grob» poje pesem.

Otožnost zapuščenih grobov in daljnih spominov na trpljenje in strašne žrtve — morda nepotrebne... Večerni veter skozi ruševine poje kot tožba neizživelih, ki so jim pretrgali mladostne sanje, zveni kot obtožba nečloveških nestvorov, ki s sproščanjem mračnih instinktov uspevajo zavajati človeštvo v take pošastne zločine.

Vsa tesna dolina proti Doberdobskemu jezeru je še sedaj, po štiridesetih letih vsa prevrtana, prekopana z jarki, z ostanki zidovja. Pred na pol zasutim zakloniščem leži med kamenjem zarjavela, toda še neizstreljena granata.

Pokrajina je postala vse bolj kraška, toda idila je razbita ob tej ranjeni naravi. Skozi dolinsko zarezo med kraškim grmičjem po pobočjih Debelega vrha na levi in Vrtače na desni (tu je bil menda Mussolini ranjen. Kaj bi bilo Slovencem in tudi drugemu človeštvu prihranjenega, če bi bil takrat ta človek obležal kot tisoči drugih?) se najprej pokaže v ozadju siv skalovit hrib, ki ga precej visoko prečka cesta, kmalu pa še na dnu ravan močvirnega bičevja, — Doberdobsko jezero. Še na cesti, ki teče na južni strani jezera, nedaleč od obale ne uspemo pregledati vsega jezera med drevjem in kraškim grmičjem. Dan se je že globoko nagnil, ni več časa, da bi se razgledali po vsej kraško enolični jezerski dolini.

Skozi Doberdob proti Ronkam bi bila pot predolga, zato se vračamo v Prelosno in po cesti po vsej jezerski dolžini proti Selcam pri Ronkah pod pustim kraškim gričem Debelega vrha-Kozlića. Prav na skrajnem koncu jezera, tik pod cesto, vre na dan zelo močan izvir, pri Studencih, cel potoček, ki se vije najprej po močvarah in med bičjem, dokler se končno ne izlije v jezero.

Dolina se rahlo dviga proti Selcam in se širi v prijaznejšo, četudi vedno kraško kamnito planjo s kako redko kraško obdelano dolinico. V Tržič jo moramo mahniti na levo čez grič s položnim pobočjem za skupinami izletnikov čez Roko-Gouc (Rocca di Monfalcone), nevisok grič s precej ohranjeno ruševino srednjeveškega gradu. Pozen mrak je že legal na lagune Soče onstran Furlanske nižine med črnimi, temnordeče podgorelimi oblaki pa se risejo drzni obrisi Alp. Pod nogami so že zagorele tisočere luči industrijskega mesta.

Z. JELINCIC

Po sklepu OLO Slovenj Gradec razpisuje SPK Slovenj Gradec v počastitev 10. obletnice osvoboditve

NATEČAJ

za zbiranje zgodovinskega materiala in proučevanje zgodovine na področju slovenjegraškega okraja, se posebej za Slovensko Koroško.

SPK OLO bo dodelil:

1. Nagrado 100.000 din za disertacijo ali drugo znanstveno delo iz zgodovine NOB na Slovenskem Koroškem.

2. Dve nagradi v skupnem znesku 35.000 din za diplomsko oziroma seminarsko delo za isto temo.

Žirijo sestavljajo: univ. prof. dr. Franc Zwitter, univ. prof. dr. Metod Mikuš in ing. Pavle Zaucer.

Višino nagrad, rok predložitve in ostale pogoje za sodelovanje pri natečaju določi žirijski odbor.

Prijave za sodelovanje poslati žirijskemu odboru ali SPK OLO Slovenj Gradec do 1. septembra 1955.

3. Več nagrad v skupnem znesku 35.000 din za najboljše prispevke iz partizanstva, zaporov, taborišč, izseljeništva itd. v domačih ali zamejskih časopisih ali revijah za obdobje NOB s področja slovenjegraškega okraja ali Slovenske Koroške.

4. Po eno nagrado za 10.000 din, 5.000 din ter pet nagrad po 1.000 din za najboljše zbiratelje vsestranskega gradiva, predmetov iz NOB, spominov, življenjepisov in kronik, ki jih bodo prispevali v zbirko muzeja NOB Slovenj Gradec do konca leta 1955. Tukaj lahko sodelujejo tudi gimnazije, osnovne šole, pionirski odredi, odbori ZB in vsak posameznik.

Žirijo sestavljajo: dr. Franc Sušnik, prof. Bogdan Zolnir in Ferdo Fišer.

Prispevke pod točko 3 in 4 je poslati do 31. 12. 1955 muzeju NOB Slovenj Gradec.

Avtorju pripada pravica do objave svojega dela.

Svet za prosveto in kulturo
OLO Slovenj Gradec

NAŠE NEDELJSKO BRANJE

Učiteljičina torbica

Prispevek za naš mladinski literarni natečaj

Natanko se spominjam, da je bilo, ko sem začel hoditi v šolo — v škedenjsko osnovno šolo (ki je bila takrat le italijanska).

Debela miljska učiteljica z namazanimi nohti in ustnicami, ki smo jo takrat imeli, je nekega dne prinesla v šolo pisano škatlico, polno bonbončkov.

«No, otroci», je vprašala, «ali ste prinesli denarček, kot sem vam rekla včeraj? Eden izmed tistih, ki so ga prinesli, jo bo dobil».

In je položila prelepo škatlico na svojo mizo.

Nekateri dečki so tedaj ustali, šli k učiteljici ,položili na njeno mizo svetle desetice in se vrnili v klop.

Jaz nisem vstal. Po glavi mi je šinila misel:

«Mati nima denarja niti za kruh...».

In ko sem se spomnil, da je oče daleč, pri vojakih, kjer je verjetno še večja lakota kot doma, mi je postalo pri dušici še teže...

Ko je preštela denar, je učiteljica spraznila svojo torbico, dala vanjo majhne koščke papirja in razložila:

«Vsakdo, ki mi je prinesel denarček, bo vzel iz moje torbice, ne da bi gledal seveda vanjo, en košček papirja. Kdor bo vzel iz nje tistega, na katerem je napisana številka ena, bo dobil škatlico bonbončkov».

Stopila je pred prvo klop, tik pred mene in položila nanjo torbico.

«No», mi je rekla.

Jaz sem jo debelo gledal. Vedel sem, da je v zmoti, da jaz nimam take pravice.

«Pa kaj čakaš, a?» je vzkliknila nestrpno.

Tedaj sem vtaknil svojo koščeno ročico v torbico in vzel iz nje košček papirja.

Na njem je bila napisana številka ena!

Nenadoma pa mi ga je učiteljica zgrabila.

«Ioda ti nisi plačal!» je zakričala.

Vrgla je košček papirja v tisto svojo prekleto torbico. Z njim je vrgla vanjo tudi koščeк mojega srečeа...

Da bil sem ves potrt. In ko sem prišel domov, so mi začele kapati po drobnem obrazku debele solze.

«Kaj pa ti je?» me je vprašala mati. In tedaj sem planil v glasen jok in ji povedal vse, prav vse...

Mati me je objela in tiho jokala.

Nato mi je obrisala solze.

«Ne jokaj več», je rekla. «Kmalu se bo vrnil oče in tedaj boš videl, kako bomo srečni!»

Bila sta mraz in burja in mati je dodala:

«Ne jokaj več. Dala ti bom skodelico tople, sladke vode...».

* * *

Pred nekaj leti sem šel v Milje; ne spominjam se, zaradi česa. In glej, na neki ulici sem srečal našo učiteljico.

Bila je zelo stara in suha ter ustnic in nohtov ni imela več namazanih. Pa počasi je hodila.

«Gospodična učiteljica!» sem zaklical.

Počasi se je obrnila k meni. Začela me je opazovati, ne da bi zinila besedico.

«Gospodična učiteljica, ali me ne poznate?»

Ne, ni me poznala.

«Slama sem, Ivo Slama, vaš učenec...» sem rekel in ji dal roko.

«A, da, saj je res», je po kratkem molku rekla zaspano, hladno. «Pa kako si zrasel! Koliko let imaš?»

«Šestnajst».

«Saj je res, saj je res... Deset let od tega je bilo... O ti moj bog, kako strašno hitro teko leta!»

Pomolčala je in dodala:

«Pa kakšen fant si že postal! Niti poznala te nisem!»

«Da, da, saj se bom kmalu oženil!» sem ji rekel šaljivo.

Ulica je bila polna mladine in sonca in smeha.

«Iti moram», je rekla učiteljica.

Podala mi je roko.

«Pozdravi mater!»

Hodila je počasi in jaz sem gledal za njo.

Joj! Šele sedaj sem videl! V roki je držala tisto svojo majhno staro torbico!

O ti prekleta torbica!

Gledal sem za učiteljico in jasno začutil, da je ne ljubim...

RENATO MOZINA

Planine vas vabijo

Pogled na Savinjske planine iz Logarske doline — Spredaj Planinski dom, prijetno letno bivališče turistov iz vseh krajev Jugoslavije, pa tudi iz Trsta

Ameriški football nacionalna igra Amerike

Poleg baseballa in košarke je najbolj priljubljen šport v ZDA - Podoben je evropskemu nogometu le po številu igralcev, v ostalem pa sliči rugbyju

Pred športnim stadionom univerze v Chicagu stojita eden poleg drugega dva kipa. Prvi je kip Jurija Washingtona in ima napis «Največji glavi Amerike», drugi pa je kip nekega nogometnega igralca tamkajšnje univerze in ima napis «Največji nogi Amerike». Ta dva kipa, eden početnika svobodne ameriške države in velike zgodovinske osebnosti, drugi pa nekega navadnega športnika, sta znak velike važnosti, ki jo ima v Ameriki, zlasti na univerzah, šport.

Poleg baseballa in košarke je ameriški nogomet najbolj razširjen in priljubljen šport v Ameriki. Podoben je evropskemu nogometu le po številu igralcev, v ostalem pa sliči rugbyju. Prvenstva se odigravajo v jeseni in na finalne tekme prihaja tudi do 150.000 gledalcev (košarka se igra v dvoranah pozimi, baseball pa spomladi in poleti).

Zoga je ovalna kot pri rugbyju in ji pravijo «torpedo». Zakaj pa Američani ne igrajo takšnega nogometa, kot se igra pri nas? V resnici ga igrajo — in uspehe smo videli na svetovnem prvenstvu v Braziliji pred petimi leti, ko so premagali Angleže — a take vrste nogomet privabi le malo gledalcev in s tem tudi malo denarja. «Ameriški football» pa privlačuje tisoče in tisoče navijačev, plače igralcev so visoke in sama igra se bolj prilega ameriškemu načinu življenja. Naš nogomet je namreč smatran za preveč počasnega nasproti košarki, premalo je znanstven proti baseballu in premalo dramatičen v primeri z ameriškim nogometom. Noben šport na svetu, niti boks niti rokoborba, ni tako divji in nevaren kot ameriški football.

Igrišče je dolgo približno kot naša nogometna igrišča. Razdeljeno pa je z belimi črtami v več horizontalnih paralelnih delov. Začetna postava ekip je naslednja: Sedem mož vsake ekipe se postavi v vrsto na sredini igrišča, štirje pa se postavijo zadaj, v neke vrste obrambi. Moštvo, ki dobi žogo po žrebu, jo izroči srednjemu igralcu prednje vrste. Nato se igralci postavijo v «spripravljenosti» in kapetan ali «quaterback» prične skandirati številke, ki se zdijo brez pomena: «Pet, dvanajst, trideset, oseminšestdeset, dvaindevetdeset, triintrideset...», dokler ne izreče številke, za katero se je moštvo prej zmenilo. Tedaj poda igralec žogo drugemu igralcu iz zadnje vrste, cela prva vrsta pa se vrže na nasprotnike in jih skuša imobilizirati. Seveda je to zelo težavno, ker je borba zelo divja. V vsaki tekmi imajo približno dva ranjena, kljub močnim podlogam. V vsakem prvenstvu pa je približno sedem mrtvih. Izključenega igralca lahko zamenja v vsakem trenutku nov igralec, prav tako kot pri košarki.

«Nosilec žoge» postane tako tarča vseh nasprotnikov. Ti ga lahko ustavijo na vse mogoče načine; najbolj pogost je «let», to je da se igralec vrže v letu na noge «nosilca žoge», ki tako izgubi ravnotežje in žogo. Nihče pa ne sme uporabljati roke, razen «nosilca žoge».

Ko pade žoga na tla se igra ustavi in se nadaljuje znova v začetni postavi s tistega mesta, kjer je žoga padla na tla. Po štirih takšnih akcijah če je napadalna ekipa napredovala za deset metrov, nadaljuje ista ekipa napad, v nasprotnem primeru pa mora preiti v obrambo. Na račun teh deset metrov ostane marsikateri igralec poškodovan. Igra pa gre naprej. Sodniki morajo biti zelo strogi, sicer bi se na igriščih izvršili pravi pokoli.

Važnost pri tej igri pa je «blefiranje». Ko dobi igralec zadnje vrste žogo v roke, jo prične zamenjavati z brzino z ostalimi tremi igralci, nato pa ko ni več jasno kdo ima pravzaprav žogo, se dva sključena igralca zakadita vsak na svojo stran, nasprotniki pa na tistega, ki se zdi da ima žogo. In mnogokrat se nasprotniki zmotijo. Neki angleški časopis je takole opisal to akcijo: «Zdi se, da je vsa zabava tega ameriškega nogometa v tem, da se igralci pretvarjajo, da imajo žogo, tečejo in čimveč jih dobijo po grbi, tembolj so zadovoljni».

Ta igra je zelo razvita na univerzah in je poleg lahke atletike pravi akademski šport. Poleg prvenstva univerz in vojaških akademij imamo tudi prvenstvo profesionalcev. Kljub bolj dovršeni igri profesionalcev je zanimanje za akademsko prvenstvo večje. Odlične igralce — stebre akademskih ekip spoštujejo vsi od rektorja do zadnjega sluge, da niti ne govorimo o študentih. To pa zaradi tega ker prinašajo slavo šoli. In v Ameriki je borba za čast ene šole proti drugi zelo huda. Celo profesorji zatisnejo eno oko pri izpitih, ker je nogomet važnejši od zgodovine in latinščine (sic...).

Rivaliteta med univerzami je tolikšna, da meščani malih mest — kjer se nahaja večina univerz — zberejo včasih velike vsote, da si zagotovijo dobre trenerje za svojo univerzitetno ekipo. Akademski igralci namreč niso plačani. Dober igralec pa ima zagotovljeno bodočnost kot trener. Ta je prava glava igre, ker mora le on spreminjati taktiko na igrišču, kajti vsi igralci morajo biti složni kot en sam. Nekateri trenerji dobivajo bajne vsote. Najbolj znani trener, Franck Leahy je dosegel vsoto 400.000 lir za navaden «konzult» pri ekipah, ki so bile v krizi.

Profesionalci pa so zelo dobro plačani. Lou Campanella, eden izmed najbolj znanih igralcev preteklih let, je dobil celih 40.000 dolarjev (26 milijonov lir) za prestop iz ene ekipe v drugo.

Tudi vojaške akademije gojijo ta šport. Pred nekaj leti pa je na svetovno znani akademiji West Point nastal škandal. Nekateri kadeti so namreč prestali izpit, ne da bi bili sploh izprašani. V zadevo je poseglo samo obrambno ministrstvo. Ti kadeti so ves čas pouka posvetili treniranju rugbyja, to pa zaradi tega ker je bilo treba odigrati tradicionalno tekmo z mornariškimi kadeti iz Annapolisa. Nekateri voditelji akademije v West Pointu pa so skušali to opravičiti s tem, «da je zmaga nad mornarji najvažnejša stvar kadetov» in «da športna zmaga krepi tudi moralo bodočih oficirjev».

—emve—

NAŠ FILATELISTIČNI KOTIČEK

Športne znamke zadnjih let

Ker se je tematsko zbiranje v zadnjih letih zelo razširilo, so mnoge poštne uprave dale v promet mnogo posebnih tematskih serij, med katerimi je mnogo športnih. Znamke s športnimi motivi so do danes izdale več ali manj skoro vse poštne uprave, a v zadnjih letih so nekatere izdale športne znamke le zaradi špekulacije. Mnogo znamk je namreč izšlo ob priliki raznih športnih prireditev, še več pa jih je vključenih v tako imenovanih «športno-propagandnih serijah», ki od časa do časa zagledajo luč. Največ priložnostnih znamk je izšlo ob priliki olimpiade v Helsinkih leta 1952. Za zbiralce tematike prinašamo tu pregled športnih znamk, ki so izšle od leta 1951 dalje. Morda bo ta pregled nepopoln in zaradi tega že vnaprej prosimo oproščenja kakega vnetega zbiralca športne tematike.

Znamke s kolesarskimi motivi so izdale sledeče države: Bolgarija (leta 1951), Romunija (1951), Bolivija (1951), cona B Tržaškega ozemlja (1952), Vzhodna Nemčija (1952), Poljska (1952), Luksemburg (1952), Češkoslovaška (1952), kneževina Monako (1953), San Marino (1953), Češkoslovaška (1953), Vzhodna Nemčija (1953 — 3 vrednote), Poljska (1953 — 3 vrednote), Francija (1953), Madžarska (1953), Vzh. Nemčija (1954 — 2 vrednoti), Sovjetska zveza (1954), Italija (1954), Saar (1954), Poljska (1954 — 2 vrednoti), Vzhodna Nemčija (1955 — 2 vrednoti). Vzhodna Nemčija, Poljska in Češkoslovaška so izdale zgoraj omenjene znamke ob priliki mednarodne kolesarske dirke Praga-Berlin-Varšava, ki jo prirejajo vsako leto.

Tudi motodirke in avtodirke so bile prikazane na znamkah. Jugoslavija je leta 1953 izdala eno znamko motodirke, prav tako cona B in Češkoslovaška, leta 1954 pa San Marino. Avtodirkam pa so posvečene znamke Jugoslavije (1953 — 3 znamke), cone B (1953 — 3 znamke) in republike San Marino (1954).

Lahka atletika je dobila mnogo znamk. Razni teki so prikazani na znamkah Bolgarije (1951), Bolivije (1951), Madžarske (1952), Luksemburga (1952), Jugoslavije (1952), cone B (1952), Češkoslovaške (1952), kneževine Monako (1952 — 2 znamki), San Marina (1953), Madžarske (1953), Francije (1953), Češkoslovaške (1954 — na kateri so prikazani tekači na dolge proge, med katerimi je viden Emil Zatopek), Formoze (1954 — 2 znamki), Španske Sahare (1954 — 4 znamke), Sovjetske zveze (1954 — 2 znamki), Poljske (1954), San Marina (1954 — 2 znamki), Liberije (1955), Finske (1952) in Bolivije (1951).

Met krogle je prikazan na znamkah Bolgarije (1951), Japonske (1951) in Madžarske (1952). Na več znamkah pa je prikazan met diska; države, ki so izdale te znamke, so: Češkoslovaška (1951), Panama (1952), San Marino (1953), Švedska (1953), Madžarska (1953), Romunija (1953) in Filipini (1954). Met kopja pa prikazujejo znamke Bolivije (1951), Češkoslovaške (1953), Poljske (1954 — 2 znamki), San Marina (1954).

Skok v višino pa prikazujejo znamke Japonske (1951) in Poljske (1952).

Nogomet je seveda zelo razširjen šport, zato imamo mnogo znamk, ki nam prikazujejo razne momente iz nogometne igre. Države, ki so izdale takšne znamke, so: Japonska (1951), Urugvaj (1951 — 2 znamki), Češkoslovaška (1951), Bolivija (1951), Finska (1952), cona B (1952), Poljska (1952), Luksemburg (1952), Jugoslavija (1952), Cona B (1952), Brazilija (1952), Monako (1953), San Marino (1953), Madžarska (1953 — 2 znamki), Lichtenstein (1954 — 4 znamke) in Liberija (1955).

Košarko prikazujejo znamke Bolivije (1951), Jugoslavije (1952), cone B (1952), Monaka (1953), Sovjetske zveze (1954), Brazilije (1954). Odbojka pa je prikazana na znamkah Bolgarije (1951), cone B (1952) in Češkoslovaške (1953). Druge skupinske igre, ki so prikazane na znamkah, so: baseball na znamki Liberije (1955), rugby na znamki Japonske (1953), hokej na travi na japonski znamki (1951) in hokej na kotalkah (Portugalska 1952). Kotalkarje vidimo še na znamkah San Marina (1953) in Japonske (1954).

Hokej na ledu pa prikazujejo znamke Romunije (1951), Češkoslovaške (1952), Švedske (1953), Poljske (1954) in Madžarske (1955). Drsanje na ledu pa vidimo na znamkah Romunije (1951), Norveške (1951), Sovjetske zveze (1952), Madžarske (1952), Poljske (1954) in Madžarske (1955 — 2 znamki).

Seveda ne smejo manjkati v tem pregledu zimski športi. Razne discipline smučanja so prikazane na znamkah Romunije (1951), Japonske (1951 — 2 znamki), Češkoslovaške (1951), Bolivije (1951), Vzhodne Nemčije (1952), Sovjetske zveze (1952), republike San Marino (1953), Poljske (1954), Švedske (1954), Sovjetske zveze (1954) in Madžarske (1955 — 3 znamke). Smučarski skoki pa so vidni na znamkah sledečih držav: Vzhodna Nemčija (1951), Romunija (1951), Norveška (1951), Finska (1951) Vzhodna Nemčija (1952), Švedska (1953), Bolgarija (1955), Češkoslovaška (1955) in Madžarska (1955).

Od drugih zimskih športov naj omenimo bob, ki je prikazan na znamkah Vzhodne Nemčije (1951) in Romunije (1951).

Boksu so posvečene znamke Bolivije (1951), Luksemburga (1952), Jugoslavije (1952), cone B (1952), Poljske (1953 — 3 znamke), Madžarske (1953), Filipinov (1954), San Marina (1954) in Liberije (1955). Rokoborbi pa so posvečene znamke Švedske (1953), Madžarske (1953), Japonske (1954) in San Marina (1954). Japonski rokoborbi pa znamki Japonske (1953) in Bolgarije (1955).

Tudi plavanje je zelo razvito, zlasti v evropskih državah. Motive iz tega športa najdemo na znamkah Bolivije (1951), cone B (1952), Madžarske (1952), Poljske (1952), Luksemburga (1952), Jugoslavije (1952), cone B (1952), Madžarske (1953 — za to znamko je Madžarska dobila nagrado CONI za najlepšo športno znamko v tem letu), Francija (1953), Češkoslovaška (1954), Filipini (1954), Sovjetska zveza (1954), Liberija (1955). Tudi waterpolo je dobil svojo znamko od strani Madžarske (1953). Veslaški športi pa so prikazani na znamkah cone B (1952), Češkoslovaške (1952), Romunije (1952), Monako (1953), Francije (1953 — 2 znamki), Reunion (1954), Sovjetske zveze (1954) in Madžarske (1955).

Ne smemo pozabiti telovadbe, ki je prikazana na znamkah Japonske (1951), Češkoslovaške (1951), San Marina (1954 — 2 znamki in 1955), Romunije (1955), Kitajske (1952 — 40 znamk), Madžarske (1953), Jugoslavije in cone B (1952), Brazilije (1955) in Poljske (1954).

Ping-pong je prikazan na japonski znamki (1954), tenis pa na znamkah San Marina (1953), Liberije (1955) in Bolivije (1951). Neke vrste tenisa, tako im. peloto igrajo v Južni Ameriki. Tej je posvečena znamka Bolivije iz leta 1951.

Konjski športi so prikazani na znamkah Japonske (1951), Bolivije (1951), Guatemale (1953), Francije (1953), Reuniona (1953), Bolgarije (1955) in Irana (1953).

K športom prištevamo tudi jadralno modelarstvo; temu so posvečene znamke Belgije (1951), San Marina (1953), Romunije (1953 — 3 znamke); Madžarske (1954 — 4 znamke), Poljske (1954 — 5 znamk) in Holandske (1954). Padalci pa so naslikani na znamkah Poljske (1952), Romunije (1953), Madžarske (1954) in Izraela (1955).

Imamo še razne znamke s športnimi znaki, ki tvorijo alegorije športa. Naj omenimo, da je Avstralija že izdala propagandno znamko za olimpiado, ki bo prihodnje leto v Melbourneu. Ob koncu naj omenimo še enkrat, da ta pregled verjetno ni popoln. Morda je tu in tam izpadla kakšna znamka.

Popravek: V fil. kotičku dne 26. junija se je vrinila neljuba napaka. Napis na znamkah nemške okupacije Primorske se glasi pravilno «Alpenvorland-Adria» in ne «Adriakueste-Adria».

Colnič pripravlja, da bosta odjadrala v širni svet

Račja šola

Ste li čuli boter?
— Prav zares, brez šale —
šola se odprla
bo za račke male.
In tako je bilo.
— Prav zares, brez šale —
šola se odprla
je za račke male.
Vse so račke prišle,
po klopeh so stale,
stari racman gledal
jih je skoz očale.
Vse jih je zapisal
v šolske imenike,
zavrstjo jih sklical,
male in velike.
Hodil je po sobi
prav slovesno — resno,
v glavo jim zabijal,
kaj je levo, desno.
Polnil jim je glave
od srede do petka,
ali niso daleč
prišli od začetka.
Bil je brez uspeha
trud po uku, redu,
vsa njegova muka
setev le po ledu.
Nič ta račk družina
novega ne zna,
le, kar prej je znala:
«Ga, ga, ga, ga, ga!»

Bratec in ura

Prišel bratec, mali Jure,
do očetove je ure.
Ura nova je in zlata
in ima kar dvojna vrata.
Joj, to pa je res lepo!
Ko nastavi jo na uho,
uho kakor da je gluho.
Sliši samo: tika-teka!
Bratec misli: hoče mleka.
Joj, kako pa to bi šlo?
S sladkim mlekom jo zalije,
ura pije, pije, pije.
Bratec misli: Ej, je zvita,
zdaj molči, ko je že sita,
ni iz nje ne bev ne mev!
Pisker prime in naloka
tudi sam se tega soka.
Zdaj molčita kar oba.
A ko oče bo doma,
bo naš Jurček mašo pel,

PISATELJ ki ga pozna ves svet

Letos poteka 150 let, kar se je rodil siromašnemu danskemu krojaču sinček, ki je prehodil svojevrstno življenjsko pot — od revnega dečka do slavnega mladinskega pisatelja. Se danes po vsem svetu radi berejo njegove knjige in je nadvse priljubljen pisatelj mladim in starim.

Prav gotovo ste uganili na koga mislimo.

Mlada leta Hansa Christiana Andersena so bila težka. Že v zgodnji pladosti se je moral učiti očetove obrti in si s trudom služiti pri raznih mojstrih svoj vsakdanji kruh. Toda mladi dečko ni bil s srcem — kot pravimo — pri svojem delu. Hrepenenje po učenosti in znanju ga je gnalo dalje in dalje. Posebno veselje je čutil do knjig, iz katerih se je učil prve črke, se naučil branja in se kmalu začel ukvarjati s pisateljevanjem. Pisal je otroške igrice in jih tudi sam igral v lutkarskem gledališču. Gledališče ga je pritegovalo z vso silo. Ves prosti čas se je učil na pamet vloge iz komedij in spevoigeг ter nastopal in pel. Hotel je postati igralec.

Andersenu še ni bilo trinajst let, ko mu je umrl oče. Pretrgale so se vse vezi, ki so ga priklepale k domu. Ni več strpel v domačem kraju. Odpotoval je po svetu.

Hrepenenje ga je gnalo v srce danske dežele, v Kodanj, kjer je prosil za namestitev pri gledališču, a ga niso sprejeli, ker je bil suhljat in slaboten. Tako je taval od poklica do poklica. Hotel je postati pevec, a je izgubil glas. Učil se je baleta, a tudi to mu ni uspelo.

Završen od vseh se je tedaj resno oprijel pisateljevanja. Pisal je in pisal. Kmalu je vzbudil pozornost, a ko je napisal pesem «Utešil bom deteta», je tako zaslovel, da so ga sprejeli v gimnazijo. Vztrajno se je učil in pisal pesmi in zgodbe, tako da mu je danski kralj poklonil književno nagrado.

Po dovršenem učenju se mu je zahotelo videti svet, o katerem je bral v knjigah. Prepotoval je Nemčijo, Švico, Francijo in Italijo. Bil je celo v Afriki.

Na potovanju in pozneje je Andersen napisal mnogo lepih pravljic in pesmi, ki so biseri v svetovni mladinski književnosti. Izdal je mnogo knjig za otroke, od katerih so nekatere prevedene tudi v slovenski jezik. Najlepša Andersenova knjiga je nedvomno «Slikanica brez slik». V tej knjigi stari, žolti Mesec obiskuje slavnega pisatelja in mu pripoveduje o lepoti daljnih krajev, o čudovitih ljudeh in stvareh. Mesec vodi pisatelja od Kodanja do velike reke Gange, od zasneženе Groenlandije do puste Sahare, od obrežja Rumene reke do razvalin. Pompejev in Benetk — lepega mesta od morju.

Ako vprašate danske otroke, kdo je najslavnejši človek na svetu, vam bodo gotovo odgovorili: «Hans Christian Andersen — veliki pisatelj pravljic».

Slovenski dijaki odšli na obisk na Dansko

Konec junija je odšla na povabilo mladine iz mesta Hilleroda na Dansko 28-članska mladinska kulturna skupina iz Ljubljane, v kateri so dijaki srednje tehniške, srednje vzgojiteljske in srednje glasbene šole, zavoda za glasbeno vzgojo in nekaj članov MKUD «Kajuh». Skupina s tem potovanjem vrača obisk mladine iz Hilleroda, ki je gostovala v Ljubljani 14. maja letos. Na krožni turneji po Danski bo skupina nastopala s slovenskimi in jugoslovanskimi narodnimi plesi, pevskim oktetom, inštrumentalnim kvartetom in zborovskim petjem. V tujini bodo tri tedne.

Ljubljanska mladina bo gradila stadion

Že dalj časa gradi telesnovzgojno društvo «Svoboda» na Viču nov stadion. V letošnjih šolskih počitnicah mu bo priskočila na pomoč tudi mladina komune Vič in dijaki srednje gradbene šole v Ljubljani. Delovna brigada s približno 60 brigadniki bo začela z delom v začetku julija in bo gradila stadion tri tedne vsak dan po sedem ur. Po končani akciji bo okrajni komite LMS Ljubljana priredil brigadnikom počitniško taborjenje.

OB DESETI OBLETNICI ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM

SPOMNIMO se naših padlih

EVGEN RAVBAR
rojen na Proseku 11. 3. 1911
padel 19. 2. 1944 pri Tolminu

PAVEL STOJNIC
rojen v Poreču 4. 3. 1896
umorjen 7. 4. 1945 v Rižarni

ANTON FRANCA
rojen v Gračišču 20. 11. 1884
ustreljen 3. 4. 1944 na Opčinah

OLGA FRANCA
rojena v Materiji 25. 12. 1912
umorjena 21. 6. v Rižarni

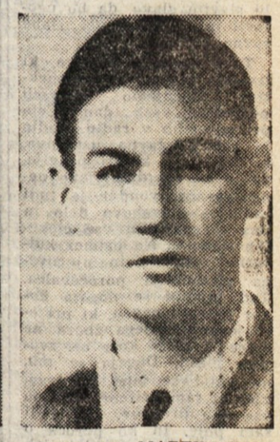
ANTONIJA CAC
rojena v Miljah 15. 12. 1914
umrla 15. 3. 1945 v Nemčiji

MARIJA VATOVEC
rojena na Plavjah 15. 8. 1919
umrla 25. 3. 1945 v Nemčiji

IVAN KRESEVIC
rojen v Račicah 22. 6. 1904
pogrešan od avgusta 1944

LUCIANO MARTINUZZI
rojen v Trstu 2. 2. 1926
umrl 20. 6. 1945 zaradi posledic

BRUNO ZERJAL
rojen v Boljuncu 27. 2. 1906
pogrešan od 22. 5. 1944

JOŽE HERVATIN
rojen na Skofijah
padel 12. 12. 1944 pri Dolu

KAREL GRGIC
rojen v Gropadi 19. 12. 1904
umrl 23. 6. 1947 zaradi posledic

ALEKSANDER SMOTLAK
rojen v Trstu 11. 2. 1905
umrl 28. 11. 1944 v Mauthausnu

Izpolnjevalke

Kjer so z zraom
tla posuta,
tja zahaja
naša — — —
(Puta)

Teta Metko
poprašuje,
kaj naj ji
pripoveduje.
Metka k teti
se postavi,
vsa vesela
tako pravi:
«Tista mi
ugaja bajka,
ko je muha
snedla — — —
(Pajka)

Cez sosedno drevje
svoje pne vejevje,
širom se razteza
belokožna — — —
(Breza)

Kdor pozna jo,
jo mrzi,
v strahu vsak
od nje beži.
Brez plavut je
in brez nog,
vendar lazi
naokrog.
Gibčno urno
se obraća.
Kdo je to?
Štrupena — — —
(Kača)

MANICA

UGANKE

Pod zemljo rije,
pa ni krt.
Na vsakem koraku
srečuje ga smrt.
(Lopar)

Baba hodi v zelen log,
ima zobe, a nima nog,
kjer jih preveč skupaj
raste,
jih na tla podira hraste.
(Bor)

Naši kraji in ljudje

Zakaj mladina zapušča zemljo

Pisec zelo umestnega članka «Stanje našega kmetijstva...» poziva strokovnjake in kmete, naj bi se oglasili z nasveti o možnostih za donosno kmetovanje na tržaškem Krasu, ki naj bi preprečilo beg z zemlje. Dovolite, da posežem v to za nas tako pomembno vprašanje tudi kot nestrokovnjak in nekmet, ki pa se že dolgo let bavim z vprašanjem materialnega in moralnega napredka naše vasi.

Daljnosežnih posledic tega pojava (zapuščanja zemlje) se na deželi zavedajo le bolj redki ali oni gospodarji, ki s pridno in umno roko izkoriščajo osnovni in obratni kapital (zemljo in orodje oziroma stroje). Za pretežno večino pa žal velja že neštetokrat javno podčrtana ugotovitev, bistveno enaka besedam 80-letne kraške žene: «Zemlja je postala mladini sirota. A če bi bila jaz še enkrat mlada bi jo cenila kot zasluži. Vem, da ni in ne bo zemlja nikoli sirota. Sirota smo mi, ker ne vemo kaj v njej imamo».

Ampak ali je opuščanje zemlje nov in le pojav tržaškega Krasa?

Zgodovina zaznamuje beg z zemlje že pri najstarejših kmečkih narodih, torej v starem veku, enako tudi v srednjem veku. Zaznamujemo ga tudi danes — v novem veku ali v kapitalističnem družbenem ustroju. Zahodna Nemčija na pr. išče poljske delavce, ker se podeželska delovna sila pomika proti mestom — v industrijske centre. Drugod v Zahodni Evropi ni nič bolje in tudi ameriški farmarji godrnjajo. Znano je, kako je z italijanskim kmetom.

Če je tako, mora biti tukaj vmes globlji vzrok in če tega ne poznamo, ne moremo bolezni zdraviti.

Ni odveč, če se ob tem razmotrivanju spomnimo prirodnega zakona, ki smo mu vsi podrejeni. Vsako živo bitje teži za čim ugodnejšim, lažjim, prijetnejšim življenjem. Temu služijo vsa naša prizadevanja, pota in načini borbe za obstanek, možnosti in sredstva. Nagibi, določen način življenja (stan, poklic, so zelo relativni in imajo svoje meje, ki jih odrejajo pozitivni zakoni ali zakoni, ki si jih postavlja človeška družba.

V tekočem zgodovinskem razdobju ali v dobi visoko razvitega kapitalizma smo trčili v protislovja, ki so nas zvodila v slepo ulico, oziroma izzvala nenormalne gospodarsko-družbene odnose. Najpomembnejša osnovna in obratna proizvajalna sredstva so osredotočena v rokah manjšine, neznatne po številu, a toliko bolj mogočne po svoji gospodarski in razumljivo tudi politični moči. Ona ima prvenstvo pri znanstvenih in tehničnih izsledkih, namenjenih gospodarskemu napredku (večji, boljši, hitrejši, lažji, cenejši, proizvodnji) Se pravi, da so ta sredstva sužnji neugnane «zlate lakote» kapitalizma in ne morejo kot takšna služiti izboljšanju socialnega položaja delovnih ljudi. Znanje in delovna sposobnost prispevata znaten delež k rasti privatnega kapitala, ker je delovni človek v orjaških obratih, delavnicah, plantažnih nasadih ali kjerkoli prikrajšan na nagradi, ki mu po vrednosti ustvarjenih proizvodov, oziroma od drugega dela (trgovina, promet, itd.) pritiče.

Vendar pa privlačujejo vsi mogoči, poklici iz neposredne službe kapitalizmu mnogo bolj kot pa kakršnokoli kmečko delo? Zakaj? Zaposlitev je kljub krivičnemu odtegovanju na nagradi (plači, mezdi), razmeroma bolje plačana od kmečkega dela, je lažja in odrejena na določene ure.

Delavec ve vnaprej koliksen bo njegov zaslužek in ima določene ugodnosti za primer nezgode, bolezni, starosti.

Tudi je zelo odločilno dejstvo, da delavec redno dobiva iz te zaposlitve svoje prejemke, ker je v današnjem denarnem gospodarstvu, in v naraščajočih potrebah (hrana, obleka, stanovanje idr.) zelo vezan na prejemke v gostih obrokih (tedensko, mesečno). To so magnetne vabe za našo mladino.

Zakaj pa je kmečko delo tako slabo plačano?

Naj navedemo te-le najvažnejše vzroke:

Kmetijski obrat je prirodna tvornica, stalno izpostavljena prirodnim učinkom (suša, dež, vihar, toča), zato ni vnaprej jamstva za uspeh vloženega truda.

Kmetijsko obratovanje je zvezano s težkim telesnim delom celo v najboljših pogojih za mehanizacijo (strojno obdelovanje), toliko bolj pa pri nas, kjer imamo za kmetijstvo na splošno malo primerna tla, in podnebne prilike. Zato je obdelovanje naše zemlje toliko bolj naporno, dražje in zato manj donosno.

Zemlja plačuje trud bolj redko.

V pogojih kapitalističnega gospodarstva ima trg, svoje temu primerne zakone, ki mu so in po svoji naravi ne morejo biti naklonjeni kmetijskemu sektorju, oziroma drobnemu blagovnemu proizvajalcu, se pravi onemu, ki ga kapitalizem izkorišča pravtako kot svoje delavstvo. Zato se tolikokrat omenjajo «škarje», kar pomeni nesoglasje cen industrijskih na eni in kmetijskih proizvodov na drugi strani: prvi so v primeri z drugimi dražji.

Proizvodi ročnega dela stanejo mnogo več kot pa oni iz strojnega obdelovanja, in to toliko več, čimbolj je to delo zaostalo, neracionalno in nesmotrno ali takšno kot je pretežno pri nas.

To naj bi bili glavni zgoščeno prikazani vzroki, ki izzivajo v mladini opuščanje kmetovanja, omalovaževanje in preziranje kakršnega koli kmečkega dela. Prihodnjič pa še o možnostih za pritegnitev mladine na svojo grudo.

SLIVNO

Zaslužena lekcija histeričnemu šovinistu

Pomnožili smo se za eno družino. Naš trgovec Milan Milič si je izbral za svojo življenjsko družico Ireno Urdih iz Mavhinj. Upamo, da se bosta oba vživela v našo vaško skupnost in prispevala k našemu narodnemu, gospodarskemu in kulturnemu napredku. Želimo jima vso srečo!

Pravkar je pri nas kot v panju: košnja zahteva polno rok, ker nam je na tem, da spravimo pod streho čim boljšo krmo.

V gostilni Peric ob avtocesti je nedavno junačil neki čuvar javnega reda v civilu. Bodla ga je slovenska pesem dveh mirnih mladeničev iz Prečnika. Padla je žaljivka «lingua schiava» in zadela oba mladeniča v sredino njunega narodnega ponosa, ki je takoj reagiral tako, kot je v takšnih primerih dober nauk in še boljše zdravilo za ohladitev vroče krvi. Karabinjerji so ju sicer prijeli, a takoj nato izpustili, češ da sta imela prav. Tudi mi pravimo, da sta moško in častno zastopala našo narodno čast.

ŠEMPOLAJ

Kosa na motor

Naš Rikardo je miren mladenič. Razen z mizarskim poklicem se v prostih urah bavi tudi s kmetijstvom, ker sta oba njegova brata odsotna (eden v Avstraliji, drugi — pisatelj Alojz Rebula — profesor na slov. gimnaziji v Trstu). Ker ga to delo veseli in da bi si ga še olajšal, se je jel ukvarjati z mislijo, kako bi prišel do kosilnega stroja, pripravnega za naš teren. In kaj je ta bistra glava skombinirala? Nekje je iztaknil star motor, mu priključil majhen kosilni stroj in motor preuredil tako, da goni stroj no koso. Ni še vse tako kot si zamišlja in želi, a že kosi. Pokosi, in to čisto, za 3 do 4 delavce. Gotovo bo še kaj iztuhtal in še bolje kosil. Čestitamo mlademu novatorju!

Po novi napeljavi elektrike in vodovoda od križišča Sempolaj-Prosek-državna meja (Gorjansko in Brje) proti bloku sodimo, da bo blok kmalu odprt.

Naše občinsko kopališče je že od prejšnje nedelje odprto ob sobotah: za ženske od 17. do 19., za moške od 19. do 22. ure; ob nedeljah: za ženske od 7. do 9., za moške od 9. do 13. ure.

SESLJAN

Kopalna sezona

Smo v kopalni sezoni in naša obala se ob količkaj lepem vremenu napolni s kopalci. Letos razpolagamo tudi z desnim delom obale, levega (kjer so bili Angleži) pa si je, ne vemo kako, prisvojilo kamnolomno podjetje Casale. Sicer pa ni ta del obale primeren za kopanje. Tukaj so higienski razlogi vmes. Iz stanovanjske hiše tega podjetja vodi stranišča cev v morje. Čudimo se, kako je to mogoče, ko je znano, da je to v opreki z zdravstvenimi predpisi in je bila občina o tem obveščena.

Naš človek nima nomadskega razpoloženja, ne seli se rad, še manj pa zapušča svoj rojstni kraj. Če pa to stori, ima svoj tehten vzrok. Pri nas je ta vzrok viden in ga več ali manj občutimo vsi, najbolj pa delavske družine. Če ni kruha in nič ne kaže zanj doma, je treba tja, kjer je upati, da so in tudi bodo za to pogoji. Ne sanjamo o zlatem raju na drugih celinah: v Ameriki, v Avstraliji in drugje, ker dobro vemo, da se morebitne trenutne ugodnosti rade kaj hitro sprevržejo v krizo. Zato so se štirje (dva samska in dva družinska delavca) odločili za izselitev v sosedno Jugoslavijo, kjer se na ruševinah kapitalizma gradi socialistično gospodarstvo, se pravi boljša usoda delovnega ljudstva.

SV. KRIŽ

Želje v zvezi z gostovanji SNG

Ko se pogovarjamo o naših kulturnih prireditvah, oziroma o gostovanju SNG na našem odru, slišimo pritožbe, da niso dnevi med tednom za predstave primerni. Sedaj se sicer začnejo odrske počitnice, vendar bi želeli, da bi gledališka uprava pri jesenskih nastopih to upoštevala.

Vsi vaščani napredne miselnosti so zadovoljni, ko vidijo, da se skušajo napredne socialistične sile zbližati in sporazumeti za sodelovanje pri vprašanjih, ki pomenijo enak interes enih in drugih. Tako zahteva naš položaj, tako tudi težnja po zbližanju naprednih demokratičnih sil v svetu.

Po vasi so se pojavili zafrkljivi plakati na račun kominformistov. Ko so nalepljevalci vprašali neko žensko, kaj se ji zdi vsebina plakata, je odgovorila: «Za vas in vašo (demokristjansko) stranko je mogoče duhovito in učinkovito, za nas pa neumno in smešno.»

CEROVLJE

Pojav črnosive gosenice

Pred tremi leti so nas nekako ob tem času zaskrbele dotlej še neznane gosenice nočnega metulja, ki so se naglo množile in žrle vsevprek. Letos pa se je pojavila črnosiva, kosmata in do 3 in pol cm dolga gosenica, ki napada zlasti gabrove, hrastove in klenove liste, a to le v določenem pasu med Mavhinjami, Vižovljami in našo vasjo. Gozdna policija je o tem obveščena, ne vemo pa, kaj je v tem pogledu ukrenila.

Hitimo s košnjo, a ne bomo nakosili toliko krme kot lani, ker smo imeli manj dežja kot sosednje vasi. Z ostalo letino pa smo doslej zadovoljni. Lotili smo se že žetve nekaterih vrst žita, ki je dobro obrodilo, in to v znatni meri tudi zato, kot smo že povedali; ker se nismo zbali truda s pletvijo.

V zadnjem času smo se seznanili z novim izrazom «filotitini». Ti so namreč zaznamovani v posebnem policijskem seznamu in zato ne dobijo dovoljenja za prekoračenje meje niti s potnim listom niti z dovolilnico. Radi bi poznali politične grehe «filotitinov», oziroma, kdaj bodo prenehale te šikane.

TREBČE

Mladinska prireditev

Po dolgem presledku so imeli v soboto zvečer v Trebčah prvo prireditev, ki so jo po prizadevanju mladih učiteljev pripravili vaški otroci in mladina v okviru zaključnih šolskih prireditev. Predvajali so Tiranovo trodejanko «Čudežne gosli», ki so jo režirali mladi učitelji domačini iz Trebč. Dvorana je bila polna vaščanov, mladine, pa tudi odraslih, ki so z velikim užitkom sledili lepi igri in večkrat s ploskanjem nagradili mlade igralce, ki so se za to predstavo res temeljito pripravili. Na odru so se kretali lahkotno, brez strahu in samozavestno, ker so pač dobro obvladali svoje vloge. Zdelo se je, kot da so na odru doma. Ritmični ples lepih vil je predstavo še bolj poživil in zelo ugajal občinstvu.

Lepo in pohvale vredno je, da so led prebili mladi domači učitelji in mladina. To dà upati, da ne bo treba več dolgo čakati na prihodnjo prireditev in da bo kulturno življenje v vasi spet oživelo in se lepo razvijalo. Žal, pa je treba ugotoviti, da so nekateri med občinstvom s svojim nedisciplinirani vedenjem motili igro. Morda je temu nekoliko krivo dejstvo, da dolgo časa nismo imeli v vasi nobene kulturne prireditve, toda to je treba odpraviti. Ni dovolj le priznanje, ali ploskanje, če nastopajoči lepo igrajo, tudi s svojim disciplinirani vedenjem v dvorani pokažimo kako znamo ceniti njihovo delo in trud ljudi, ki tudi na ta način požrtvovalno vzgajajo vaško mladino.

V Šempetru Slovenov

To je St. Peter ob Nadiži, ali kakor mu pravijo Benečani Speter Slovenov. Je središče šempetrske občine, v kateri prebiva približno 3.000 prebivalcev. Skozi St. Peter vodi lepa asfaltirana cesta iz Cedada proti državni meji do Jugoslavije. Pred prvo svetovno vojno pa tudi nekaj let po njej je bil kraj zelo živahno trgovsko središče, v katerega so zahajali po opravkih Kobaridčani, Bovčani in Tolminci.

Življenje se tu odvija mirno, le vsako leto na dan Sv. Petra, ki je domači patron, se ceste napolnijo z beneškimi Slovenci iz bližnjih občin Sovodenj, St. Lenarta, Podbonesca in od drugod, pride pa tudi mnogo Furlanov iz čedadske in celo iz videmske okolice. Na ulicah in v gostilnah se sliši slovenska in furlanska beseda, pomešana sem ter tja z južnjaškim narečjem italijanskih državnih uradnikov, ki jih je država namestila v St. Petru v vlogi branitelj «italijanstva» nadiških dolin.

Pritisk italijanskih osrednjih krogov na slovenski kraj z malo več kot 600 prebivalci se je povečal posebno po prvi svetovni vojni, ko so zgradili učiteljišče, ki ga vidimo na sliki. To je kovačnica mladih Benečanov, ki stopijo vanj kot otroci slovenskega naroda, iz njega pa kot bodoči potujčevalci svojih bratov in sestra. Kljub temu da je Beneška Slovenija najrazsežnejše področje Slovenije izven meja, pa nima njeno prebivalstvo niti najosnovnejših demokratičnih in narodnostnih pravic.

V Šv. Petru so otroci pozabili na šolske težave, saj je pouk na šolah že končal in strogi učitelji so se vrnili v rodne kraje na italijanskem polotoku. — Najbolj privabljiva točka «šenpetrske šagre» je bil zanje vrtiljak, okoli katerega je bilo vedno polno občudovalcev. Treba je bilo celo čakati, da si lahko prišel do prostega sedeža in da te je nevidna sila lahko dvignila visoko nad tvoje prijatelje in se ti je zdelo, da letiš vedno bliže k nebu.

Marsikdo se je naveličal čakanja pri vrtiljaku, in je raje odšel iskat srečo na kraj, kjer so igrali srečolov. Tudi tu je bilo treba potrpljenja, toda mali Mario je že pripravil denar za vstopnico. Sedaj potiska «debelo» denarnico v žep. V njej je ves njegov zaslužek, ki si ga je prihranil med letom z raznimi uslugami.

Ne samo otroke, marveč tudi odrasle je privabila šenpetrska šagra. Že v dopoldanskih urah je bilo na glavni cesti 11 stojnic, na katerih so rezijanski potujoči kramarji razstavili svoje blago, v glavnem kose in osle, domačini iz Trčmuna pa znamenite grablje, ki delajo čast strmi vasici .Čas žetve je tu in Benečani si prav ob tem času nakupijo potrebno orodje za košnjo. — Možaka pred vodnjakom se neodločno ogledujeta, kje naj bi nakupila potrebščine za svoj dom, prišla sta od daleč in praznih rok seveda ne bosta odšla nazaj.

Poldan je že minil, zato ta dva že korakata zadovoljno iz St. Petra proti domu. Znane trčmunske grablje bodo kmalu služile njunim ženam pri bližnji košnji. Letos je dežja dovolj in bo krme še preveč. Le živine je po beneških domačijah vedno manj. Nekdaj so bili Benečani bogati živinorejci, toda danes ne morejo od nje živeti in so prisiljeni iskati delo v tujih državah, da preživijo sebe in svoje družine. Zadružništvo je še na nizki stopnji, toda marsikaj bi se dalo urediti, če bi se oblasti bolj zanimale za potrebe beneškega prebivalstva.

Kuharski tečaj na Katinari

V torek se je na Katinari končal 2. kuharski tečaj, ki se je začel 22. aprila in so ga obiskovale poročene gospodinje iz Lonjerja in s Katinare Tudi ta tečaj je spretno vodila učiteljica Marica Cok. Gospodinje so kljub velikemu delu doma redno obiskovale tečaj dvakrat na teden. Seveda so že prej znale kuhati, tečaj pa jim je zelo koristil, ker so izpopolnile svoje znanje in kuharsko umetnost.

Radiosa
IMPORT — EXPORT
ELEKTROTEHNICKI MATERIAL ZA NISKI I VISOKI NAPON — ELEKTRICNI STROJEVI — PRIBOR ZA TEHNICKI URED — ALATNI STROJEVI I ALAT — SPRAVE ZA BRODARSKU INDUSTRIJU
Trst - Trieste - Ul. F. Filzi 5
Tel. 37-760 Telegr. RADIOSA

Transadria d. d.
IMPORT - EXPORT
vseh vrst lesa - trdih goriv in strojev za lesno industrijo
Telefon: Ul. Cicerone 30214 TRST
Scalo legnami 96715 Sedež: Ul. Cicerone 8, II

S. JAZBAR
URAD IN LESNO SKLADISCE
TRST — Lesno pristanišče Telef. 44-552 Izven urnika Telef. 92-982
SKLADISCE VEZANIH SPLOSC. FURNIRJEV IN MIZARSKEGA KLEJA
TRST — Ul. Cologna št. 13 - Tel. 41-643
GRADBENI IN MIZARSKI LES

MOTOM 48 CCM
DELFINO 160 CCM
Cudoviti motorček, ki vas pelje povsod. Prodaja na obroke do 18 mesecev. Pritiklne in nadomestni deli za vse motorje, hitra popravila
Zastopstvo „Gilera"
Moschion & Frisort
Trst Ul. Valdirivo 36 in Ul. XXX ottobre 11
tel. 23-475
Postaja za usluge v Nabrežini: FRANC SIBELIA
ZNIŽANE CENE

Bazzanella Umberto
TRST, UL. F. VENEZIAN 3 — TEL. 24-197
ZASTOPNIK ZA TRST, VIDEM, GORICO IN FLRJ
SCHIRATTI vinarska kemična sredstva za ohranitev in nego vin
VERMOREL škropilnice — naprave za žveplanje — razpršilniki
CINGANO tovarna vinarskih strojev
NARDI kmetijski stroji
»KARSOLJNE« proti vsem rastlinskim boleznim (uporablja ga tudi nadzornistvo za javne nasade v Trstu)
GORILNIKI na nafto in sanitarni predmeti

TVRDKA
JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
VSAKOVRSTNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA
TRST - Ulica F. Filzi štev. 23 - Telefon 37-004

MOTO GUZZI
LJUDSKI, ZA TURIZEM IN ŠPORT
TOVORNIKI-15 STOTOV, PREVRNLJIVI
VPLINJAČI DELLORTO ∞ ∞
∞ ∞ PRIBOR-NADOMESTNI DELI
DELAVNICA ZA POPRAVILA MOTORJEV
AVTOMOTODIESEL . BAT MONDIAL
TVROKA CREMASCOLI TRST
Ul. Fabio Severo 18 - Telefon 38903

POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št. 28373
v vse kraje, tudi v inozemstvo

AVTOGARAŽA „Roiano"
TRST - ROJAN — UL. MORERI ST. 7 — TEL. 35-608
privatno tel. 27-240 — (Zadnja postaja filobusa št. 5)
Prostori za parkiranje avtomobilov in motornih koles — Odprto tudi ponoči —
Prevoz potnikov z osebnimi avtomobili na vse kraje, tudi v inozemstvo

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
FRANC LIPOVEC
Vsakovrstni prevozi
z osebnimi luksuznimi avtomobili Fiat 1400 za birmo, obhajilo, poroko, krst itd.
GARAŽA: Ul. Timeus 4, tel. 90-296
STANOVANJE: Ul. F. Severo 6, tel 33-113

Ribarič Ivan
IMPORT ◆ EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

URARNA IN ZLATARNA
Karel Mikoli
TRST - Campo S. Giacomo št. 3 - Telef. 95-881

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

PRIPRAVE ZA VOLITVE NOTRANJIH KOMISIJ V PODGORSKI PREDILNICI

Delavke morajo braniti notranje komisije, ki so osnova za obrambo demokratičnih in sindikalnih svoboščin v podjetju

V podgorski predilnici so sestavili volilno komisijo, ki bo pripravila volitve za izvolitev 9 članov notranje komisije. Ceprav datum volitev še ni znan, se posamezne sindikalne organizacije nanje temeljito pripravljajo.

Da bi se podrobneje seznanili s pripravami, smo na sedežu Federacije tekstilcev v Delavski zbornici (FIOT - CGIL) dobili nekaj pojasnil.

V sedanjem trenutku, ko delodajalci na vseh frontah pritiskajo, da bi zmanjšali moč delavstva in njegovih sindikalnih organizacij, se tudi v podgorski predilnici opažajo stvari, ki zaslužijo vso pozornost javnosti, ker predstavljajo grobo kršitev sindikalnih pravic.

Tako na primer delodajalec omejuje svobodo delovanja notranje komisije; člani te komisije ne morejo svobodno ob vsakem času hoditi od delavke do delavke, da bi se zanimali za njihove potrebe in podobno. Krivdo za tako stanje ni mogoče iskati pri notranji komisiji, ki si prizadeva, da bi se v nedemokratičnih razmerah čimbolj borila za pravice delavk. Za razliko od tržiških Združenih jadranskih ladjedelnic, kjer člani notranjih komisij ob vsakem času lahko hodijo po oddelkih in se brigajo za delovne pogoje delavcev, morejo člani notranje komisije v podgorski predilnici obiskovati posamezne predilniške odseke samo po dve uri na teden.

Na tem mestu bi pripomnili, da se delavke premalo zavedajo pomena notranje komisije, to pomeni svojega predstavništva v tovarni, ki jih zastopa pri delodajalcu. Nekatere delavke se na primer često pritožujejo za razne potrebe na vodje odsekov, namesto da bi zahtevale posredovanje notranje komisije. Če se dogajajo take stvari, tedaj so v nevarnosti notranje komisije, in delodajalci prežijo na take korake nezavednih delavk, da bi prepovedali delovanje notranje komisije.

Za primer naj navedemo, da lastnik krminske predilnice ni dovolil izvolitve notranje komisije, kar se zelo sklada z delodajalsko ofenzivo proti delavcem kakor tudi z izjavami delodajalcev, da so oni lastniki tovarn in da lahko v njih delajo po svoji volji.

Čim manjšo veljavo ima v predilnici notranja komisija, tem manjša je demokratična ureditev v tovarni, tem manj je jamstva za sindikalne svoboščine.

Zaradi tega se morajo vse delavke podgorske predilnice zavedati velike važnosti notranje komisije ter se nanjo obračati za sleherno pojasnilo in za vsako posredovanje pri voditeljih odsekov kot pri ravnateljstvu.

Bližajoče se volitve notranjih komisij so zaradi tega najboljša priložnost, da se utrdi delovanje notranje komisije. Če hočejo delavke to doseči, je potrebno, da se tega zavedajo vse delavke katerega koli sindikata.

Kadar se bodo tega zavedale, bo notranja komisija lahko z uspehom zahtevala priznanje kvalifikacije za delavke, ki po šestih mesecih pripravniške dobe ne prejemajo plače, katera bi ustrezala njihovemu kvalifikacijskemu delu, samo takrat bo lahko predstavljala zahteve delavk po sindikalnih in demokratičnih svoboščinah.

IZ STANDREŽA

Smrt zavednega mladinca

Pretekli torek je nenadoma postalo slabo 25-letnemu Danilu Marvinu, ko je delal na polju. Odpeljali so ga najprej domov in naslednji dan v bolnišnico v Gorici, kjer je v četrtek umrl. Pogreb je bil včeraj popoldne na domače pokopališče v Standrežu.

Pokojni Danilo je bil član našega pevskega zbora skupaj s svojim očetom in delaven prosvetar ter splošno znan kot priden in zaveden mladenič. Zato je bil zelo priljubljen, kar je dokazala tudi velika udeležba pri pogrebu.

Dragemu Danilu želimo miren počitek v domači grudi, žalujoči družini pa naše iskreno sožalje.

IZ PODGORE

Predilnica bi lahko sprejela nove delavce

Po krizi, ki je pritiskala na tekstilno tovarno, zlasti leta 1952 in 1953 se zdi, da ima predilnica v Podgori zopet dovolj naročil, ker so uvedli kar tri delovne izmene, tako da tečejo stroji noč in dan. Nekateri uslužbenci, zlasti tisti v pisarnah, ki ne delajo v izmenah, se pritožujejo, da so preobloženi z delom. Zato bi pač bila dolžnost vodstva predilnice, da bi prevzela v delo še nove uslužbence, saj imamo v Gorici in bližnji okolici na tisoče ljudi, ki bi radi prišli na delo. Tovarniški sindikalni odbor bi moral paziti na to, da se odpravijo take nevarnosti, ker je znano, da se vodstvo predilnice brani najeti nove delovne moči, ker je to zvezano z večjimi izdatki tudi za zavarovanje.

Gradnja novih tovarniških objektov tudi dobro napreduje in ko bodo vsi stroji na svojem mestu, obstaja novo upanje, da bodo zaposlili novo delovno silo. Seveda bo treba takrat gledati, da dobijo delo najprej domačini, ne pa razni prišleki, kar se le prerado in čestokrat dogaja.

Na Piloščah smo zaprašeni

Kakor o štandreškem vodovodu se je že mnogo govorilo in pisalo tudi o naši cesti. Svoj čas je občinska uprava asfaltirala del ceste skozi vas do Molarjeve gostilne. Od takrat ni v tem delu vasi toliko prahu, ki je prej škodil zlasti hišam ob cesti. Pač pa se to še vedno dogaja v zgornjem koncu vasi, na Piloščah, kjer je zlasti sedaj v poletnih mesecih vse polno prahu, da morajo gospodinje ob cesti stalno imeti okna zaprta. Pa ko bi to bilo dovolj!

Vemo, da bo prišla radikalna rešitev tega vprašanja z asfaltiranjem ceste do Sovodenj, vendar pa bo trajalo še dolgo, preden se bo to uresničilo. Zato pa bi bilo prav, če bi mestna uprava poskrbela tudi za škropljenje te ceste, kakor to dela drugod po mestu, kadar je suho.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

ŽALOSTEN POLOŽAJ BENEŠKEGA GOSPODARSTVA

V Čedadu so zaprli pred kratkim predilnico, v kateri je bilo zaposlenih 100 žena

Delegacija delavk obiskala podžupana in zahtevala, da o njihovem položaju razpravlja občinski svet na prihodnji seji - V kratkem času je to v Benečiji že drugo podjetje, ki je prenehalo obratovati

Že večkrat smo pisali o škodi, ki jo je povzročilo prebivalstvu Nadiške doline zaprtje tovarne tanina. Več kot 200 delavcev je ostalo brez dela, ter doslej še nobenemu ni uspelo dobiti drugo trajno zaposlitev. Pa kakor da ne bi bilo dovoli težav za naše brezposelne, so pred kratkim v Čedadu zaprli predilnico, v kateri je bilo zaposlenih približno 100 delavk.

To predilnico so vodili zadružno demokristjani. Toda njihovo početje je pokazalo, da se prav v ničemer ne držijo krščanskih in socialnih načel; odpuščene delavke so poslali domov, ne da bi jim izplačali družinske doklade in zadnja dva meseca zaposlitve.

Zaradi takega nezakonitega ravnanja so se delavke združile in odšle protestirat na občino, do samega župana, z zahtevo, da zanje posreduje v njihovem sporu z ravnateljstvom. Ker ni bilo župana je delegacijo delavk sprejel podžupan, ki jim je obljubil, da bo o zadevi razpravljal občinski svet na svoji prvi prihodnji seji.

Vse mesto je v skrbeh zaradi neobratovanja predilnice, zaradi težav, ki bodo nastale v gospodarstvu družin odpuščenih delavk in zaradi povečanja splošne krize pri nas. Občinske oblasti bi morale čimprej izvedeti zakaj je prišlo do odpusta delavk in posredovati pri državnih oblasteh, da preprečijo povečanje že itak dovolj visokega števila nezaposlenih v naših krajih.

Obvezni kontingent žita po posameznih občinah

Kakor smo že poročali, je pokrajinski odbor za obvezno oddajo žita, določil količino žita, ki ga bodo morale oddati posamezne občine. Pokrajinski kontingent znaša 46.000 stotov. Tako bo med posameznimi občinami moral oddati Krmin 4.390 stotov, Dolenje 134, Doberdob 88, Gorica 432, Sovodnje 14 stotov žita. Občina Steverjan nima obvezne oddaje, ker nima žitnih presežkov.

Avtomobil je hotel prehiteti

V Ul. Morelli na križišču z Ul. Crispi, se je v petek zvečer okrog 19.30, 24-letni Giovanni Patruno iz Ul. Sile zaletel z motorjem v avto «Giardinetta» z evidenčno tablico UD 29209. Ko je Patruno prišel do ovinka je hotel prehiteti avto, toda v tem se je zaletel vanj. Pri nesreči se je poškodoval po obrazu in si opraskal levo koleno. V bolnišnici Brigata Pavia, kjer so ponesrečenca obvezali, ga je odpeljal rešilni avto Zelenega križa. Motor pa je bil na prednjem delu znatno poškodovan.

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Pontoni-Bassi, Raštel 27 - tel. 33-49; od 8. do 13. ure pa je dežurna lekarna Alesani, Ul. Carducci 12 - tel. 22-58.

KINO

CORSO. 15.00: «Trdnjava tiranov», R. Montalban.
VERDI. 15.00: «Lahko noč, odvetnik!», A. Sordi in A. Masina.
CENTRALE. 15.00: «Skotski princ», v barvah, E. Flynn in P. Campbell.
VITTORIA. 15.00: «Vrni se moja mala», M. Vitale in S. Sininberghi.

Kino na Opčinah
predvaja danes 3. t. m. z začetkom ob 15. uri barvni film cinemascope:

V ponedeljek 4. t. m. z začetkom ob 18. uri film:
Dobrodošli pri polku
Igralci: JIMMY DURANTE, PHIL SILVERS
Kino po želji na odprtem ali pa v zaprtem prostoru.

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 3 t. m. ob 15. uri barvni film:
Plymouthski pustolovci
Igralci: Spencer Tracy, G. Tierney, Van Johnson
V ponedeljek 4. t. m. ob 18. uri film:
Noč v Casablanci

„Tergestrans"
UVOZ IZVOZ
Papir - Celuloza - Kemični artikli
Ind. naprave in stroji - Elektr. material
Ul. Commerciale 15/a - Tel. 24-619

ALFREDO MELILLO
Ulica Antonio Caccia 3 - tel. 96-032
(na vogalu Trga Stare mitnice)
TRGOVINA **TRST** DELAVNICA
telefon 90-159
Vsakovrstna kolesa:
SPORTNA, POTNIŠKA, za OTROKE in za DIRKE
SPECIALNA KOLESA ZA DIRKACE
GUME najboljšin tovarn za dirke: GARDIOL - CLEMENT - PIRELLI
GUME in ZRACNICE vseh mer in to najboljših tovarn PIRELLI, MICHELIN, za kolesa in motocikle
Velika izbira delov za dirkalna in turistična kolesa
Predstavnik koles znamk
BENOTTO - MELILLO - BIANCHI - LEGNANO
in motociklov PARILLA (Milan) - motorjev NSU
CENE ZMERNE
Proizvodi za masažo «UNTO DEL MAGO» - Macerata

DELAVNICA MEHANIČNIH IZDELKOV
A. Fabiani
TRST — UL. CORTI 2 — TEL. 361-41
specializirana za izdelavo motorjev Diesel, opreme v podjetjih, revizije, mehanične izdelke, obdelavo kovin, avtogeno in električno varjenje.
Popravila na krovu: motorjev Diesel, parnih strojev in kotlov ter vseh pomožnih naprav pri pogonskih strojih in napravah na krovu.

IMPEXPORT
TRST, UL. C. BATTISTI 23-I.
Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT-TRIESTE
UVAŽA: *Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material*
IZVAŽA: *tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje*
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

l'Unione Costruttori Italiani Macchine Utensili
Milano - Via G. Giardino, 4 - Tel. 896-212
združuje italijanske konstruktorje orodnih strojev visoke produktivnosti in natančnosti:
jamstvo izvrstne kakovosti na vseh svetovnih tržiščih

BASSI & MASSARI, Bologna	MAXNOVO, Novara
BERARDI, Brescia	MINGANTI, Bologna
BERTONI & COTTI, Copparo (Ferrara)	MORANDO, Torino
BONGIOANNI, Fossano (Cuneo)	NAVALMECCANICA, Napoli
CABIATI, Torino	NEBIOLO, Torino
CAMUT, Torino	NOVARESE, Bologna
CASER, Pavia	OERLIKON, Milano
CERLIANI, Pavia	OLIVETTI, Ivrea
CERUTI, Bollate (Milano)	O.M.A., Bologna
CEVOLANI, Bologna	ORIGLIA, Milano
CIMA, Bologna	PAINI MORINI AMADORI, Verona
CIMAT, Torino	PASQUINO, Milano
CONTI, Malnate (Varese)	PENSOTTI EZIO, Busto Arsizio
CREMONA, Villasanta (Milano)	PENSOTTI MARIO, Legnano
DALDI & MATTEUCCI, Milano	PREALPINE, Milano
DI PALO, Torino	RESTELLINI, Verbania - Intra
FAVRETTO, Torino	ROSA, Milano
FIAMME, Genova	SACCANI BENEDETTI & C., Milano
FIAT Stab. Grandi Motori, Torino	S.A.C.M.A., Limbiate (Milano)
FIAT, Sez. Costr. Macch. Utensili - Modena	SAIMP, Padova
FICEP, Gazzada (Varese)	SANT'ANDREA, Novara
GALDABINI, Gallarate	SANT'EUSTACCHIO, Brescia
GIUSTINA, Torino	SICMAT, Torino
GRAZIOLI, Milano	SORDEVOLO, Sordevolo (Biella)
INDUMA, Milano	TACCHELLA, Acqui
INNOCENTI, Milano	TOVAGLIERI & C., Busto Arsizio
JOANNES, Torino	TROGLIA, Torino
MANNAIONI, Firenze	UTITA, Este (Padova)
MARIANI, Milano	VAGNONE & BOERI, Torino
MASERATI, Modena	VISA, Voghera
	ZOCCA, Como

Gostilna „Ex Ussaro" lastnik Ivan Filipčič
TRST — UL. CARDUCCI ST. 41 (NASPROTI POKRITEGA TRGA)
POSTREŽE VAM Z NAJBOLJSIM DOMAČIM IN ISTRSKIM VINOM IN DOMAČIM PRŠUTOM.

Batič Franc
KLJUČAVNIČARSKA MEHANIČNA DELAVNICA
TRST
Ul. F. Crispi 15
Telefon 95214

ARHON
Nova precizna švicarska ura

- Nemirika iz berilija
- Pero Nivarox
- 17 rubinov
- Zaščitena proti udarcem - antimagnetična
- Jeklen okrov.

Izredna prodajna cena **5.500** lir
Izključno zastopništvo:
LA CLESSIDRA
Zaloga ur: Longer, Aureole, Lanco, Moeris, Lemania, Xaros
Via C. Battisti, 14 - Tel. 36231

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 3. t. m. ob 17. uri film:
«USODNO ZAPELJEVANJE»
Igralci: Robert Mitchum in Jen Simmons

AUTOMOTOR
IMPORT-EXPORT
PREDSTAVNIŠTVO za nadomestne dele italijanskih, nemških, angleških in ameriških avtomobilov ter nadomestnih delov za DIESEL motorje, pumpe, injektorje ter traktorje
TRIESTE-TRST, UL. UDINE 15
TEL. 30-197 - 30-198

BLAGOVNICA KALIGER
UL. TIMEUS 3
(NOVA STAVBA) TEL. 44185 JE
VAŠA TRGOVINA
Za poletno sezono vam nudi:
DELOVNE HLACE OD 490 LIR DALJE;
MOSKE HLACE IZ POPELINE PO 2900 LIR;
POLETNE MOSKE HLACE IZ VOLNE «ALPAGATEX» PO 4950 LIR;
POLETNE OBLEKE OD 8900 LIR DALJE;
POLETNE OBLEKE «ALPAGATEX» OD 12900 LIR DALJE;
BOGATO IZBIRO JOPICEV;
POLETNE CEVLJE PO 950 LIR;
BOGATO IZBIRO POLETNIH SRAJC OD 1390 LIR DALJE IN RAZNOBARVNE «INTERLOC» MAJICE;
SPORTNE ARTIKLE, TORBICE, NAHRBTNIKE ITD.

„RUDNIKI SVINCA IN TOPILNICA MEŽICA"
tel. Mežica 4, železniška postaja Prevalje
Proizvajamo:
Rafinirani svinec 99,99 odst.
svinčeno pločevino,
svinčene tlačne cevi,
mehke - trde in specialno - trde šibre,
cinkov koncentrat in kalcijev molibdat
Čestitamo rudarjem Jugoslavije k rudarskemu prazniku 3. julija
SREČNO!